IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach (nr 47)**

z dnia 27 czerwca 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach (nr 47)

27 czerwca 2023 r.

Komisja Nadzwyczajna do spraw zmian w kodyfikacjach, obradująca pod przewodnictwem posła **Piotra Saka (PiS)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– rozpatrzenie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (druk nr 3309).

W posiedzeniu udział wzięli: **Marcin Romanowski** podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami, **Piotr Bogacki** dyrektor Zespołu ds. Przestępczości wobec dzieci w Biurze Rzecznika Praw Dziecka wraz ze współpracownikami, **Anita Gwarek** oraz **Bartosz Kopeć** wicedyrektorzy Departamentu Prawnego Głównego Inspektoratu Pracy, **Jacek Bem** zastępca przewodniczącego Krajowej Rady Kuratorów, **Monika Chilewicz** dyrektor generalny Fundacji Mamy i Taty, **Przemysław Piotr Koziński** przewodniczący stowarzyszenia „Szczęśliwe Dziecko”, **Dominika Kuna** ekspert w Ośrodku Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych, **adw. Emilia Naumann** ekspert w Instytucie Legislacji i Prac Parlamentarnych Naczelnej Rady Adwokackiej, **Renata Szredzińska** członek Zarządu Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę wraz ze współpracownikami, **Roman Poturalski** i **Anna Siedlecka** przedstawiciele Fundacji Wolne Społeczeństwo, adw. **Kamila Zagórska** przedstawiciel Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Grybska**, **Sylwia Łaska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Adam Niewęgłowski**, **Łukasz Nykiel** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dzień dobry. Witam serdecznie. Otwieram posiedzenie Komisji Kodyfikacyjnej. Witam serdecznie państwa posłów i zaproszonych gości. Informuję, że posiedzenie zostało zwołane na podstawie art. 198j ust. 2 regulaminu Sejmu i będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

Proszę członków Komisji o zalogowanie się do systemu do głosowania i naciśnięcie dowolnego przycisku. Posłowie obecni na sali głosują przy użyciu kart do głosowania. Jednocześnie, w międzyczasie, jak będziemy weryfikować kwestię kworum, pozwolę sobie przywitać wszystkich zaproszonych gości, strony rządowej, jak również przedstawicieli strony społecznej.

Witam serdecznie przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości na czele z panem Marcinem Romanowskim podsekretarzem stanu wraz z zespołem – panią Beatą Wiraszką-Berezą, panią Agnieszką Matysek, również panią Moniką Horna-Cieślak. Witam także przedstawicieli Rzecznika Praw Dziecka, pana mecenasa Tomasza Darkowskiego oraz dyrektora ds. przestępczości pana Piotra Bogackiego. Witam przedstawicieli Głównego Inspektoratu Pracy, panią Anitę Gwarek wicedyrektora Departamentu Prawnego w Głównym Inspektoracie Pracy i pana Bartosza Kopcia, również wicedyrektora z tegoż samego departamentu. Witam przedstawicieli Naczelnej Rady Adwokackiej na czele z panią mecenas Emilią Naumann. Witam przedstawiciela Krajowej Rady Radców Prawnych panią Dominikę Kunę. Witam także przedstawicieli strony społecznej, tak jak sygnalizowałem, Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, panią Justynę Podlewską, jak również panią Renatę Szredzińską. Witam przedstawicieli Stowarzyszenia Szczęśliwe Dziecko, które reprezentuje

Przemysław Piotr Koziński. Witam także przedstawicieli Fundacji Wolne Społeczeństwo, na czele z panią Anną Siedlecką. Dziękuję bardzo. Witam pozostałe wszystkie osoby, które uczestniczą w posiedzeniu.

Proszę o informację odnośnie do kworum. Jakiś defekt techniczny, ale zaraz zostanie skorygowany. Pozwolę sobie przeprosić i prosić o wybaczenie z uwagi na rozpoczęcie naszej Komisji z opóźnieniem, ale ono nastąpiło z przyczyn od nas niezależnych. Dziękuję za wyrozumiałość.

W posiedzeniu bierze udział 12 posłów, zatem stwierdzam kworum.

Szanowni państwo, dzisiejszy porządek posiedzenia obejmuje rozpatrzenie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (druk nr 3309). Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie widzę. Dziękuję.

Zatem przechodzimy do merytorycznego rozpatrzenia projektu.

Przechodzimy do tytułu. Czy są ewentualnie jakieś uwagi? Proszę bardzo, pan mecenas.

Legislator Łukasz Nykiel:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, Biuro Legislacyjne ma uwagi do tytułu projektu ustawy. Po pierwsze, odnośnik do tego tytułu powinien być poprawiony w taki sposób, ażeby publikatory, które się tam znajdują zostały wykreślone. Wstawić należy uwagi redakcyjne. Skreślić zbędny wyraz „dnia” dwukrotnie użyty przed Kodeksem postępowania karnego, czy też dokonać zmiany w tytule ustawy o przeciwdziałaniu przemocy nie w rodzinie, a przemocy domowej, gdyż od 22 czerwca zmienił się tytuł ustawy.

Natomiast druga kwestia, tutaj jest pytanie do strony rządowej, to jest kwestia samego tytułu i jego brzmienie „o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw”. Zasady techniki prawodawczej w sytuacji, kiedy mamy do czynienia z nowelizacją kilku ustaw, dają możliwość takiego sformułowania tytułu, ażeby w tytule była jedna ustawa podstawowa nowelizowana oraz niektórych innych ustaw. Czyli to sformułowanie, które się tutaj znajduje. Mamy wątpliwość, czy w przypadku przedmiotowego projektu Kodeks rodzinny i opiekuńczy jest podstawową ustawą nowelizowaną. Pomimo tego, że generalnie „projekt stanowi o wzmocnieniu ochrony małoletnich poprzez zmianę kilku aktów prawnych”, tak brzmi uzasadnienie, to jednak najobszerniejsza zmiana to ta w ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym.

Zmiany w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym sprowadzają się przede wszystkim do zmiany takiej, można powiedzieć, nazewniczej, czyli „kurator” na „reprezentant”. Pytanie, czy byłaby tutaj zgoda ministerstwa na zmianę tego tytułu. Oczywiście to będzie powodowało konieczność dokonania też zmian w odnośniku pierwszym, których to zmiany może dokonywać Biuro Legislacyjne na podstawie upoważnienia.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Proszę bardzo, panie ministrze. Myślę, że dobrze będzie, że już tutaj na samym wstępie, w prologu, udzielimy pełnych kompetencji do zmian legislacyjno-redakcyjnych, jeżeli chodzi o kwestie techniczne i lingwistyczne. Bardzo proszę, pan minister.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Marcin Romanowski:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, szanowni państwo, optowalibyśmy jednak za pozostawieniem tej nazwy, ponieważ w naszej ocenie, te zmiany w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym są istotne z perspektywy ochrony sytuacji prawnej dziecka, ale też osób z niepełnosprawnościami i także zmiany w innych ustawach kodeksowych są istotne. Dlatego sugerujemy jednak, żeby pozostać przy tej formule. Pozostałe uwagi, jak rozumiem, takie o charakterze bardziej technicznym jak najbardziej akceptujemy.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Przechodzimy do merytorycznego rozpoznania. Już na samym wstępie o głos poprosiła pani Anna Siedlecka z Fundacji Wolne Społeczeństwo, zatem udzielam głosu. Proszę bardzo.

Przedstawicielka Fundacji Wolne Społeczeństwo Anna Siedlecka:

Dzień dobry państwu. Chciałam się tylko upewnić, czy słychać mnie dobrze?

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Tak, głośno i wyraźnie, jakby była pani tutaj z nami.

Przedstawicielka FWS Anna Siedlecka:

Dziękuję. Chciałabym zwrócić uwagę na moment pojawienia się tego projektu, który niewątpliwie łączymy z przypadkiem Kamilka, i wskazać, że przepisy chroniące dziecko w takich sytuacjach, w jakich znalazł się Kamilek, są w kodeksie. Nie ma potrzeby w tej chwili na łapu capu wprowadzania kolejnych zmian do kodeksu, który i tak już jest zbitkiem przepisów, które po prostu nie funkcjonują. Natomiast przepisy do ochrony dziecka są… Przede wszystkim jest art. 72 Konstytucji, jest instytucja wysłuchania małoletniego. Gdyby wszystkie przepisy istniejące w tej chwili, dostępne w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, Konstytucji Rzeczypospolitej oraz innych ustawach były po prostu wykorzystywane przez sędziów sądów rodzinnych, to nie mielibyśmy tego przypadku oraz setek innych przypadków. To, co się dzieje w polskim sądownictwie, woła o pomstę do nieba i to nie adwokat, który ma być tutaj teraz wprowadzony i ma dostać kompetencje do reprezentowania dziecka. Przy czym czytając dokładnie, wprost projekt – ma być to reprezentant, który wykazuje szczególną znajomość spraw dotyczących dziecka, tego samego rodzaju lub rodzajowo odpowiadających sprawie, w której wymagana jest reprezentacja dziecka lub ukończył szkolenie. Oczywiście nie mamy dalszej informacji, jakie szkolenie, kto by certyfikował, jakie instytucje byłyby odpowiedzialne za szkolenie takich adwokatów specjalnych. Co oznacza, miałby szczególną znajomość spraw dotyczących dziecka, to znaczy, że ma mieć drugi fakultet z pedagogiki wczesnorozwojowej dziecka? Są to puste stwierdzenia, które nigdy nie zostaną wypełnione konkretnymi przesłankami, potwierdzającymi kompetencje danego adwokata czy radcy prawnego.

Jest to przepis, który absolutnie nikomu nie pomoże. To będzie tylko dołożenie do procedur związanych z dzieckiem momentu, w którym można jeszcze pewną grupę zawodową uprzywilejować w kwestiach dostępu do tych spraw i możliwości fakturowania Skarbu Państwa, tudzież rodziców. W polskim sądownictwie rodzinnym potrzebujemy szkolenia sędziów sądów rodzinnych, a nie możliwych adwokatów. Zresztą widzimy, jak działa instytucja kuratora w sprawach karnych dla dziecka, kuratorem zawsze zostaje adwokat albo radca prawny, gdzie nazywają go potocznie – tę instytucję – kuratorem do doręczeń. W prawie karnym w ogóle się to nie sprawdza, te osoby nawet nie przychodzą na rozprawy karne, w których to dziecko jest pokrzywdzone. To nie działa. Z prawa karnego mamy już próbkę reprezentowania tzw. reprezentowania dziecka i to absolutnie nie zadziała. My nie jesteśmy w stanie przepisami nauczyć adwokatów i radców prawnych empatii. Nie jesteśmy w stanie zmusić ich właśnie do szkolenia się w kwestiach traumy dziecięcej. Nie jesteśmy w stanie wybierać takich adwokatów, którzy będą mieli ten zmysł czytania emocji dziecka, czy zmusić ich wszystkich do studiowania psychologii, a najlepiej psychologii traumy dziecięcej.

Chciałabym wykorzystać tę sytuację, bo rozumiem, że projekt jest już daleko posunięty i nasze stanowisko jest zgłaszane na ostatniej prostej, ale też nie było wcześniejszych konsultacji społecznych. Chciałabym państwa posłów zebranych zdalnie i na miejscu poprosić o wyrzucenie tego projektu do śmieci, to się nie nadaje do dalszego procedowania. Ta instytucja nie ma szansy pomóc żadnemu dziecku – daję na to swoją gwarancję. Stworzy tylko kolejną patologię systemu, który już jest patologiczny.

Od 10 lat pracuję z matkami i ojcami, którzy borykają się z problematyką spraw sądowych dotyczących małoletnich. Są to wszystko sprawy dotyczące pieczy, umieszczania w pieczy zastępczej, dotyczących adopcji przede wszystkim zagranicznych, akurat w moim przypadku, jeśli chodzi o doświadczenie. Daję po prostu swoją głowę po kilku tysiącach spraw ostatniej dekady, że to co jest wprowadzane tym projektem absolutnie żadnemu, ani jednemu dziecku nigdy nie pomoże.

Szkolmy sędziów, każmy im słuchać małoletnich. Chciałam zwrócić uwagę, że w Polsce nie ma przepisu nakazującego sędziom wysłuchania małoletniego. My się posiłkujemy tutaj wiekiem 13 lat, jako wiekiem, w którym sędzia już powinien wysłuchać mało-

letniego, a to się nie dzieje. W wielu sprawach nie jesteśmy w stanie zmobilizować sądu do wysłuchania małoletnich 13–15-letnich. Decyzje podejmują sądy za ich plecami, bez wysłuchania i możliwości przedstawienia ich stanowiska. Zwróćmy uwagę na Europę Zachodnią, tam się słucha 5–6–7-latków. Oczywiście wszystko w obecności psychologa dziecięcego, eksperta z umiejętnościami, z możliwością oceny, czy to dziecko jest w stanie się wypowiadać już na temat swojego dobra czy jeszcze nie, natomiast słucha się już 5-latków. W Niemczech, Francji, Belgii 7-latek zawsze jest wysłuchiwany, a 12-latek to już w ogóle nie ma żadnej możliwości, żeby pominąć jego stanowisko. To się nie dzieje w polskich sądach. Przepis istnieje i tu nie trzeba nic zmieniać – przepis pozwalający sądowi wysłuchać małoletniego niezależnie od jego wieku, tylko ma być zdolny i jego możliwość wypowiedzenia się ma być dopasowana do jego możliwości związanych z wiekiem. Natomiast sąd ma możliwość w asyście psychologa, biegłego, eksperta z wykształceniem, wysłuchać każdego małoletniego.

Przypominam, mówimy o dobru dziecka. W tej chwili nie mamy kreować sytuacji, w której adwokat będzie ustanowiony jako reprezentant dziecka, ale tak naprawdę będzie lobbował i reprezentował czyjś inny interes i to widzimy, że tak robią sędziowie. Sędziowie wybierają zazwyczaj stronę jednego z rodziców, czy jeszcze jakiejś instytucji. Natomiast dobro dziecka jest na planie trzecim, czwartym, piątym, a właściwie znika z tego równania i sądy (sędziowie sądów rodzinnych) mają ogromne problemy, żeby to dobro dziecka…

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Proszę pani, chciałbym, żeby pani jednak zmierzała do sedna, bo pani teraz przedstawia ogólne wnioski, spostrzeżenia co do funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości w tym obszarze. Chciałbym, jeżeli pani ma jakieś swoje uwagi, apele, to żeby one koncentrowały i kalibrowały się na kwestii właśnie dotyczącej meritum procedowanego projektu. Bardzo będę wdzięczny za esencję. Dobrze? Bardzo proszę.

Przedstawicielka FWS Anna Siedlecka:

Tak, meritum jest, że państwo tym projektem chcecie skupić się na rzeczy, która jest kompletnie w tej chwili nieistotna. Ten projekt nie zmierza w żadnej mierze do poprawienia sytuacji małoletnich w postępowaniach w sądzie rodzinnym. Nie poprawia niczego, wszystko skomplikuje i zadba tylko o jedną grupę zawodową, która dzięki temu projektowi będzie dalej mogła sobie, że tak powiem, funkcjonować i jeszcze lepiej funkcjonować finansowo. Ponieważ ilość spraw, która będzie z konieczności kierowana do nich, za bardzo duże pieniądze po prostu wzrośnie, rocznie to będą setki tysięcy spraw. Jako grupa społeczna, nie widzimy potrzeby wprowadzania takich zmian. Przepisy, które istnieją, są już niestosowane. Zmiany w prawie rodzinnym są bardzo potrzebne, ale nie w tym kawałku, który próbuje zmienić w tej chwili ten druk. Jako głos społeczny, jesteśmy w stanie tutaj dać 1000% gwarancji posłom tutaj zebranym, którzy dzisiaj będą decydować czy ten druk będzie dalej procedowany, że ta ustawa nie pomaga nikomu, a już na pewno nie dzieciom. Po wprowadzeniu tej ustawy w życie, sytuacja żadnego małoletniego w postępowaniach w sądach rodzinnych się nie poprawi i to po prostu gwarantujemy. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo pani dziękuję za przedstawienie stanowiska i zaapelowanie do posłów.

Przedstawiciel Fundacji Wolne Społeczeństwo Roman Mariusz Poturalski:

Roman Poturalski, czy można jeszcze jedną uwagę dodać?

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Z kim mam przyjemność?

Przedstawiciel FWS Roman Mariusz Poturalski:

Roman Poturalski, Fundacja Wolne Społeczeństwo. Jako druga osoba reprezentująca Fundację Wolne Społeczeństwo chciałbym dodać tylko jedną uwagę. Czy można?

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Proszę.

Przedstawiciel FWS Roman Mariusz Poturalski:

Chciałbym zwrócić uwagę na niedopuszczalność wprowadzania adwokata dziecka, reprezentanta dziecka w miejsce wcześniej funkcjonującej instytucji kuratora dziecka, który mógł korzystać z pomocy adwokata. Takie działanie jest pozbawieniem dziecka prawa do niezależnego kuratora, który nie powinien pozostawać w powiązaniach państwowych, jak może i pozostaje faktycznie adwokat.

Wielokrotnie politycy stwierdzali, w szczególności politycy partii obecnie rządzących, że adwokaci są tak uzależnieni od sędziów, że nie mogą występować przeciwko sędziom. Między innymi poseł Jarosław Kaczyński wielokrotnie informował nas, także osobiście, zarówno w publikacji książkowej, jak i podczas wielu spotkań wyborczych, że spotykał się z sytuacjami, w których osoby pokrzywdzone w postępowaniach rodzinnych (podawał przykład kobiety, którą w ten sposób pozbawiono mieszkania) nie miały szansy znalezienia adwokata zdolnego do podjęcia postępowania, w ramach którego należałoby postawić zarzuty dotyczące sędziego.

Nie ma żadnych wątpliwości, że adwokat w Polsce jest zbyt mocno uzależniony od sędziego, aby był zdolny do funkcjonowania jako przedstawiciel strony, która ma prawo do niezależnej kontroli działania sądu. Natomiast możliwość taka była i jest po stronie niezależnego kuratora, który nie musi być prawnikiem, nie musi być w żaden sposób powiązany z administracją państwową i może reprezentować dziecko w szczególności kiedy jest osobą pozostającą w jakimś społecznym związku z dzieckiem albo ze środowiskiem, z którego dziecko pochodzi. Z tego powodu uważamy, że działanie, które proponuje projekt będący przedmiotem dzisiejszego posiedzenia jest nie tylko działaniem, które nie przyniesie pożytku, ale działaniem zdecydowanie szkodliwym. To działanie pozbawia dziecka niezależnego kuratora, pozbawia dziecka możności korzystania z ochrony realizowanej przez osobę niezależną. Jednocześnie nie daje dziecku niczego nowego, ponieważ w kształcie obecnym przepisy pozwalają kuratorowi dziecka, wyznaczonemu jako osoba biorąca udział w postępowaniu i broniąca praw dziecka, skorzystać z pomocy adwokata lub radcy prawnego. Można również usługę adwokacką lub radcowską w takim zakresie sfinansować z budżetu państwa.

Dlatego żądamy usunięcia z projektu wszystkich przepisów dotyczących tzw. reprezentanta dziecka, to jest podjęcie fałszywe, ponieważ nie chodzi tutaj o reprezentanta. Dziecko nie decyduje w swojej sprawie, więc nie może przedstawić stanowiska, które następnie reprezentant przedstawia sądowi. Żądamy usunięcia tych przepisów i pozostawienia ich do łącznej regulacji z regulacją uprawnień kuratora dziecka i podmiotu społecznego, który też powinien w postępowaniu działać po stronie dziecka.

Uważamy, że przepisy, które w tej chwili są przedmiotem procedowania, są przepisami, które wprowadza się, aby stworzyć coś, co brutalnie można nazwać żerowiskiem dla zawodowych prawników na koszt dziecka i na koszt rodziny.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Bardzo dziękuję za przedstawienie swojego żądania. Państwo prosiliście o czterominutowe wystąpienie. Myślę, że państwo już prawie 10 minut zajęliście czasu antenowego, więc myślę, że państwa stanowisko jest kategoryczne, już cały czas państwo dublujecie i multiplikujecie te same stwierdzenia. Bardzo dziękuję za przedstawienie stanowiska zarządu Fundacji Wolne Społeczeństwo.

W międzyczasie witam pana Jacka Bema z Krajowej Rady Kuratorów, jak również panią mecenas Kamilę Zagórską.

Mamy omówiony tytuł, czyli tutaj te korekty zostaną naprawione, zasygnalizowane przez pana mecenasa.

Przechodzimy do art. 1 zdania wstępnego. Czy do zdania wstępnego są jakieś uwagi? Nie ma. Dziękuję.

Co do art. 1? Pan poseł Tadeusz Woźniak, przedstawiciel wnioskodawców, chciałby zgłosić poprawkę?

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Jeśli chodzi o art. 1 pragnę zaproponować państwu poprawkę, aby w pkt 1 w art. 99 § 3 otrzymał brzmienie:

„§ 3 Do reprezentowania dziecka przepis art. 148, art. 151, art. 152, art. 156, art. 159, art. 164, art. 165 § 2, art. 168, art. 170 i art. 180 § 2 stosuje się odpowiednio".

Proponuję, aby tę poprawkę rozpoznać łącznie z poprawką noszącą nr 3, aby w art. 1 pkt 4 w art. 99 skreślić § 2, a § 3 nadać brzmienie: „Reprezentant dziecka składa sądowi opiekuńczemu w wyznaczonych terminach, nie rzadziej niż co cztery miesiące informacje dotyczące jego działalności, w szczególności o dokonywanych wszelkich czynnościach łączących się ze sprawą oraz obowiązkach określonych w art. 99^{2}".

Poprawki są skutkiem odstąpienia przez nas od zmiany polegającej na usunięciu z art. 99 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego odesłania do art. 165 § 2 kodeksu obejmującego prawo żądania przez sąd opiekuńczy od opiekuna wyjaśnień we wszelkich sprawach należących do zakresu opieki oraz przedstawiania dokumentów związanych z jej sprawowaniem. Na mocy poprawki nr 1, którą przedstawiałem Wysokiej Komisji, wskazane uprawnienia sądu, tak jak dotychczas będą wynikały z odesłania zawartego w art. 99 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, a nie jak proponowano w art. 99^{2a} § 2 kodeksu jako odrębny przepis.

Jeśli chodzi o kolejną poprawkę, to jest ona częściowo konsekwencją zmiany wynikającej z poprawki nr 1, która obejmowała przywrócenie w art. 99 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego odesłania do art. 165 § 2 kodeksu. Wobec powyższego § 2 w pierwotnej wersji projektu stał się zbędny.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle.

W tej sytuacji przejdziemy do głosowania. Jeszcze ewentualnie stanowisko ze strony Biura Legislacyjnego. Proszę bardzo.

Legislator Łukasz Nykiel:

Szanowny, panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, tylko w kwestii, można powiedzieć, formalnej. Ponieważ pan poseł zapytał – mówię o pośle przewodniczącym – czy są uwagi do art. 1. Proponowałbym, żebyśmy procedowali ten art. 1 ze zmianami.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Tak, ze zmianami. Pytałem oczywiście o tytuł wstępny do art. 1 i później zmiany byłyby już wskazywane.

Legislator Łukasz Nykiel:

Dobrze. Czyli jeśli chodzi o zmianę nr 1, to pan poseł zgłasza poprawkę, polegającą na nadaniu nowego brzmienia § 3. Z tą poprawką łączy się poprawka nr 3 w tym zestawieniu pana posła, która dotyczy zmiany nr 4. Do tych poprawek uwag nie zgłaszamy.

Natomiast niezależnie od tych poprawek do zmiany nr 1, w zakresie który nie jest poprawką, w § 2 proponujemy w zdaniu drugim doprecyzować, jeżeli chodzi o czynności reprezentanta dziecka. Wcześniej w przepisie, w § 1 jest to doprecyzowanie, jeśli chodzi o reprezentanta dziecka.

Jeszcze druga kwestia, taka czysto legislacyjna, ona będzie uwidoczniona dopiero w sprawozdaniu Komisji. W zmianie nr 1, nr 2, nr 3 mamy do czynienia z nowelizacją całych artykułów występujących w ustawie kodeks rodzinny bezpośrednio po sobie, to jest art. 99, art. 99^{1} i 99^{2}. W takiej sytuacji zasady techniki prawodawczej wskazują, że należy ująć zmianę w tych artykułach w jednej zmianie. Czyli w sprawozdaniu Komisji, to będzie jedna zmiana: art. 99 do 99^{2} otrzymują brzmienie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję. Pan minister wyraża akceptację?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Tak jest, akceptuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Nie ma głosów sprzeciwu? Dobrze. Dziękuję.

Jeszcze zasygnalizowano mi z sekretariatu, że chciałaby zabrać głos w dyskusji pani mecenas Kamila Zagórska. Proszę bardzo, pani mecenas.

Przedstawiciel Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie adw. Kamila Zagórska:

Dziękuję bardzo. Na ręce pana ministra Romanowskiego, a także pani poseł Katarzyny Piekarskiej złożyłam moje uwagi do możliwości wskazania, może nie wyznaczenia, ale wskazania reprezentanta dziecka przez samo dziecko, a szczególnie jeśli jest to starsze dziecko, jego rozwój już pozwala na to, żeby ono w pełni świadomie mogło wskazać osobę, której ufa.

Z doświadczenia widzę, że dzieci dość często mają osobę spoza rodziny albo nawet z dalszej rodziny. Jest to czasami psycholog szkolny czy pedagog szkolny, psychoterapeuta, który prowadzi terapię, to są osoby, którym dziecko ufa i one jak najbardziej są predestynowane do tego, żeby reprezentować dziecko także przed sądem. Zwłaszcza, jeżeli dziecko samo tego chce. Jeżeli ma dobry kontakt z taką osobą, to wydaje mi się, że można byłoby dziecku dać taką możliwość. Oczywiście najpierw dziecko powinno być wysłuchane przez sąd i to sąd wskazuje, jak gdyby wyznacza tę osobę. Natomiast dziecko może wskazać, że wolałoby taką osobę albo chciałoby, żeby taka osoba reprezentowała dziecko przed sądem.

Wydaje mi się, przygotowałam taką propozycję, że można by było do art. 991^1 dodać § 3, którego brzmienie byłoby następujące: „Jeżeli rozwój umysłowy dziecka, stan jego zdrowia i stopień dojrzałości na to pozwala, a okoliczności sprawy za tym przemawiają, reprezentant dziecka może być wskazany przez dziecko, po wysłuchaniu dziecka przez sąd spośród osób do których dziecko ma zaufanie".

Poddaję pod rozwagę ewentualnie jeszcze takie uzupełnienie tego artykułu, które wydaje mi się, że z perspektywy tych starszych dzieci byłoby jak najbardziej uzasadnione.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję, pani mecenas.

Przy okazji chciałbym powitać panią poseł Katarzynę Piekarską, jak również panią poseł Monikę Rosę, które nie są członkiniami Komisji, ale dzisiaj aktywnie i czynnie będą zapewne uczestniczyły w posiedzeniu.

Poseł Katarzyna Maria Piekarska (KO) – spoza składu Komisji:

Ponieważ temat jest tak ważny, że…

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dokładnie tak. Pan minister, proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Bardzo dziękujemy przede wszystkim za te poprawki. Dostaliśmy je rzeczywiście bezpośrednio przed Komisją, więc trudno się do nich tak bezpośrednio odnosić.

W odniesieniu do tej kwestii, którą pani mecenas podniosła, chciałbym jednakowoż zauważyć, że w art. 216^1 i w art. 576 mamy możliwość wysłuchania dziecka. W naszej ocenie jest to wystarczające. Taka byłaby moja odpowiedź w tym momencie.

Natomiast oczywiście zastanowimy się, przeanalizujemy w kontekście podmiotowości dziecka i myślę, że będziemy dalej nad tym pracować. Natomiast tutaj sugerowałbym, żeby jednak pozostawić to brzmienie tak, jak ono jest. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze, ale też będę prosił oczywiście o pogłębioną analizę. Zapewne ona zostanie dokonana. Będę prosił o kontakt z panią poseł Piekarską.

Zatem przechodzimy do głosowania nad zmianą nr 1, którą należy rozstrzygnąć ze zmianą nr 4.

Legislator Łukasz Nykiel:

Z nr 3.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Tak, ale poprawka jest o nr 3, ale dotyczy pkt 4, czyli zmiany nr 4.

Legislator Łukasz Nykiel:

Panie przewodniczący, głosujemy w tej chwili poprawki: poprawkę nr 1 i nr 3.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Tak, ale wiadomo, że to nomenklatura, która została określona przez pana posła. Niemniej jednak chciałem zauważyć, że dotyczy to zmiany nr 1 i nr 4. Głosujemy oczywiście nad poprawkami nr 1 i nr 3, oznaczonymi tutaj przez pana posła Tadeusza Woźniaka.

Wszystko klarowne? Bardzo się cieszę.

Przechodzimy do głosowania nad poprawkami nr 1 i nr 3, które dotyczą zmian nr 1 i nr 4, zgłoszonymi przez pana posła Tadeusza Woźniaka. Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję, zamykam głosowanie. Proszę o wyświetlenie wyników głosowania. Głosowało 10 posłów: wszyscy głosowali za. Zatem poprawki uzyskały akceptację.

Przechodzimy do zmiany nr 2. Czy są ewentualnie jakieś uwagi? Nie ma. Dziękuję.

Przechodzimy do zmiany nr 3. Pan poseł Tadeusz Woźniak. Proszę bardzo.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, w art. 1 pkt 3, w art. 99^2 § 1 zdaniu pierwszemu proponujemy nadać brzmienie: „Reprezentant dziecka w postępowaniu przed sądem lub innym organem państwowym udziela na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej temu z rodziców dziecka, które nie uczestniczy w postępowaniu, na jego wniosek, informacji niezbędnych do prawidłowego wykorzystania władzy rodzicielskiej, dotyczących przebiegu tego postępowania i podjętych w jego toku czynnościach, jeżeli nie stoi temu na przeszkodzie dobro dziecka".

Poprawka zmierza do doprecyzowania zakresu kompetencji reprezentanta dziecka poprzez dodanie, że chodzi o postępowanie przed sądem lub innym organem państwowym. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle. Czy ewentualnie jakieś uwagi do tej poprawki?

Legislator Łukasz Nykiel:

Do poprawki uwag nie mamy. Mamy uwagę do § 4, ale rozumiem, że to po przegłosowaniu poprawki. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Dziękuję serdecznie.

Zatem przechodzimy do głosowania nad poprawką oznaczoną roboczo nr 2. Kto jest za przyjęciem przedmiotowej poprawki? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję, zamykam głosowanie. Proszę o wyświetlenie wyników głosowania. Głosowało 11 posłów: wszyscy głosowali za. Zatem poprawka uzyskała akceptację.

Przechodzimy do zmiany nr 4, która została rozpatrzona.

Przechodzimy następnie do zmian…

Aha, jeszcze pan chciał zasygnalizować uwagę do § 4. Bardzo proszę.

Legislator Łukasz Nykiel:

Tak. Jeszcze do zmiany nr 3, bo tutaj jest ten § 4, na końcu zdania pierwszego „oraz zagrożeniu dobra dziecka", proponujemy wykreślić zbędny wyraz „o".

Jeszcze w takiej kwestii formalnej co do tej zmiany nr 4, ona jeszcze nie została w pełni rozpatrzona dlatego, że poprawka obejmowała § 2 i § 3. Natomiast § 1 nie był objęty poprawką, więc tutaj też jak gdyby on powinien być rozpatrzony. My do niego uwag nie zgłaszamy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Dziękuję.

Panie ministrze, jeżeli chodzi o § 4, jest zgoda na taką korektę? Dobrze. Dziękuję.

Zatem zmiana nr 3 została rozpatrzona.

Co do zmiany nr 4, poza tą kwestią poprawki, czy są ewentualnie jakieś uwagi? Nie ma. Dziękuję. Zatem zmiana nr 4 definitywnie została rozpatrzona.

Przechodzimy do zmiany nr 5. Proszę bardzo, pan mecenas.

Legislator Łukasz Nykiel:

W zmianie nr 5 w § 3, po pierwsze proponujemy wykreślić publikatory, gdyż one znajdują się wcześniej w art. 99^2 § 4 i zastąpić spójnik „i" spójnikiem „lub" pomiędzy odesłaniami na ustawę Prawo o adwokaturze, oraz ustawę o radcach prawnych. Tak jak wcześniej mówimy o adwokacie lub radcy prawnym. Także to są takie dwie uwagi o charakterze redakcyjno-legislacyjnym.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Legislator Łukasz Nykiel:

Przepraszam, jeszcze jedna kwestia oczywista.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Proszę.

Legislator Łukasz Nykiel:

Natomiast też tutaj musimy to zgłosić, odesłanie w ustawie o radcach prawnych nie na art. 223 tylko na 22^3. To są kwestie oczywiste. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Jest akceptacja?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Tak, oczywiście.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję. Zatem zmiana nr 5 została rozpatrzona.

Przechodzimy do zmiany nr 6. Proszę bardzo, panie pośle.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Dziękuję bardzo. W art. 1 proponujemy pkt 6 nadać brzmienie:

„6. w art. 183:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

§ 1 jeżeli pełnoletnia osoba niepełnosprawna potrzebuje wsparcia w prowadzeniu wszelkich spraw, spraw określonego rodzaju albo załatwienia określonej sprawy ustanawia się dla niej kuratora. Zakres obowiązków i uprawnień kuratora określa sąd opiekuńczy.

b) po § 1 dodaje się § 1^1 do § 1^4 w brzmieniu:

§ 1^1 Kurator dla osoby niepełnosprawnej jest powołany do jej reprezentowania tylko wtedy, gdy sąd tak postanowi. Sąd opiekuńczy może określić sprawę lub zakres spraw wskazanych w postanowieniu o ustanowieniu kuratora, w których jest on uprawniony do reprezentowania osoby niepełnosprawnej.

§ 1^2 Kuratorem może zostać ustanowiona osoba pełnoletnia, która wyraziła na to zgodę i której kwalifikacje osobiste uzasadniają przekonanie, że będzie należycie wywiązywała się z powierzonych jej obowiązków kuratora osoby niepełnosprawnej. Osoba niepełnosprawna może wskazać kandydata na kuratora.

§ 1^3 Przy wyborze kuratora i określeniu zakresu jego obowiązków oraz uprawnień sąd opiekuńczy uwzględnia w szczególności sposób funkcjonowania osoby niepełnosprawnej, w tym w zakresie jej funkcji intelektualnych oraz sposobu porozumiewania się z otoczeniem.

§ 1^4 Kurator uzgadnia z osobą niepełnosprawną sposób prowadzenia lub załatwienia spraw, o których mowa w § 1 i informuje osobę niepełnosprawną o podjętych działaniach oraz o ich wynikach, tak aby mogła podejmować decyzje i działania odpowiednie do aktualnego stanu sprawy."

Szanowni państwo, w § 1^1 znalazł się przepis stanowiący dla sądu opiekuńczego jednoznaczną podstawę do upoważnienia kuratora do reprezentacji osoby niepełnosprawnej, ale wyłącznie w sprawie lub w sprawach określonych w postanowieniu o jego ustanowieniu. Instytucja kuratora dla osoby niepełnosprawnej jest bowiem przedmiotem dyskusji w doktrynie prawa. Wątpliwości te dotyczą prawa kuratora do reprezentowania osoby

niepełnosprawnej. Dotychczasowe rozbieżności wykładni przepisu zostaną w ten sposób usunięte. Doprecyzowano również, że kuratora ustanawia się dla osoby pełnoletniej.

Poprawka w § 1^2 zmierza do określenia wymogów, jakie winien spełniać kurator. Jednocześnie wskazano jednoznacznie, tak mi się wydaje, że osoba niepełnosprawna może wskazać kandydata na kuratora. Dziękuję bardzo

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję. Proszę bardzo, pan minister.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Bardzo dziękuję. Pozwolę sobie dodać, że te poprawki są efektem naszej współpracy, konsultacji z Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, który prowadził badania aktowe i właśnie te rozbieżności zidentyfikował. Są również efektem konsultacji z PSONI, a więc myślę, że są bardzo dobrze przemyślane i też rozwieją wątpliwości, które w dotychczasowej praktyce się pojawiały, i oczywiście upodmiotawiają osoby z niepełnosprawnościami, które będą mogły wskazywać kandydata na kuratora. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy są jakieś ewentualnie uwagi? Nie ma.

Przechodzimy do głosowania nad poprawką nr 4, która dotyczy zmiany nr 6. w art. 1. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem przedmiotowej poprawki? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję, zamykam głosowanie. Głosowało 11 posłów: wszyscy – za, nikt się nie wstrzymał, nikt nie głosował przeciw. Zatem poprawka uzyskała akceptację.

Przechodzimy do poprawki nr 7. Nie ma uwag. Dziękuję. Zatem zmiana nr 7 została rozpatrzona.

Przechodzimy do art. 2.

Tutaj propozycja, panie pośle, wydaje się, że wszyscy dysponują poprawkami, więc jeżeli nie będzie głosu sprzeciwu czy jakiegoś tutaj rwetesu, to wydaje mi się, że nie będzie potrzeby odczytywać in extenso. Chyba, że ze strony Biura Legislacyjnego czy ze strony rządu będą jakieś inne spostrzeżenia. Jeżeli nie będzie, to będzie po prostu formalnie zgłaszana poprawka. Dobrze?

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Jestem do dyspozycji.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Jednak z informacji, które sygnalizuje sekretariat, wynika, że poprawki tak naprawdę teraz trafiają i ad hoc jakby są rozpoznawane i nie wszyscy uczestnicy dzisiejszego posiedzenia nimi dysponują. Wobec powyższego mimo wszystko uważam, żeby dochować pewnego takiego puryzmu proceduralnego i jednak mimo wszystko odczytać. Czyli tutaj dokonujemy pewnej korekty.

Wiem, że zgłaszał się pan kurator Jacek Bem? Proszę bardzo.

Zastępca przewodniczącego Krajowej Rady Kuratorów Jacek Bem:

Tak, Jacek Bem, Krajowa Rada Kuratorów. Chciałbym zgłosić następujące poprawki. W art. 2 pkt 6 procedowanej ustawy w art. 216^2 § 2 k.p.c. proponujemy zmienić brzmienie na: „w wysłuchaniu dziecka oprócz sędziego uczestniczy biegły psycholog". W art. 2 pkt 6, art. 6 § 3 proponujemy zmienić brzmienie: „na przetrwanie postępowania sąd może zlecić wywiad prokuratorowi sądowemu przeprowadzenie wywiadu środowiskowego". W procedowanej ustawie jest obligatoryjne zlecanie wywiadu środowiskowego. Ten przepis nakłada na kuratorów kolejny nowy obowiązek wykonywania tych czynności. Rzeczywiście tych wywiadów kuratorzy zawodowi mają sporo, mimo określonych standardów pracują ponad standard. Jeżeli ten wywiad miałby mieć charakter obligatoryjny, to wymagana byłaby też zmiana naszej ustawy, która by umożliwiła wykonywanie tych wywiadów przez kuratorów społecznych. Takie możliwości i zasoby kuratorzy społeczni posiadają i ta zmiana miałaby polegać na tym, aby w art. 91 naszej ustawy skreślić „w postępowaniu wykonawczym", wówczas realizowanie tych wywiadów byłoby sprawne, ponieważ kurator zawodowy mógłby decydować, czy sam wykona daną czynność czy tę czynność wykona kurator społeczny. Jest to nasza propozycja.

Wiem, że przy tej okazji nowelizacja ustawy o kuratorach może wychodzi poza zakres, ale zgłaszam, że obligatoryjne zlecanie, czyli kolejna podstawa prawna do zlecania kuratorom zawodowym wywiadów środowiskowych może spowodować, że te wywiady nie będą wykonane w sposób właściwy ze względu na już i tak dużą ilość tych czynności, które wykonujemy. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie kuratorze. Proszę bardzo, pan minister.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Bardzo dziękuję za tę uwagę. Rzeczywiście też dostrzegliśmy ten problem. Sygnalizował to również PSONI, więc ta zmiana będzie zgłoszona przez pana posła w poprawce nr 8. Ona będzie zgłoszona do § 5 art. 600, gdzie będzie wyraźnie wskazane, że właśnie sąd może zlecić, a nie zleca kuratorowi.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Jednak w międzyczasie, żeby zdynamizować działania, żeby rzeczywiście zwiększyć to, o czym mówiłem wcześniej, żeby każdy uczestnik dysponował poprawkami, które będzie zgłaszał pan poseł Tadeusz Woźniak, to zaraz dojdzie do przesłania przez sekretariat tychże poprawek, żeby tutaj nie odczytywać niepotrzebnie, zbędnie i nie sprawdzać umiejętności czytania pana posła Tadeusza Woźniaka, które jest, jak wiemy, wysokie.

Niemniej jednak, to jeszcze jeżeli jesteśmy przy poprawce nr 5, to jeszcze będzie czas potrzebny, aby wszystkim rozesłać i żeby pan poseł jeszcze tutaj przeczytał. Dobrze? Widzę, że w art. 2, co do zmiany nr 1 jest korekta. Dobrze? Proszę bardzo, panie pośle.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

W art. 2 w pkt 1 w lit. a zdaniu drugiemu proponujemy nadać brzmienie: „Jeżeli przed sądem dziecko odmawia udziału w wysłuchaniu, sąd odstępuje od tej czynności".

W lit. b proponujemy nadać brzmienie: „b) Dodaje się § 3 i 4 w brzmieniu:

§ 3 Wysłuchanie dziecka może nastąpić tylko raz w toku postępowania, chyba że dobro dziecka wymaga ponownego przeprowadzenia tej czynności lub potrzebę ponownego wysłuchania zgłasza dziecko. Ponowne wysłuchanie dziecka przeprowadza ten sam sąd, chyba, że jest to niemożliwe lub stoi temu na przeszkodzie dobro dziecka.

§ 4 Jeżeli sąd odstąpi od wysłuchania dziecka najpóźniej przed zakończeniem postępowania, wskazuje w protokole posiedzenia lub rozprawy, z jakich przyczyn czynność ta nie została przeprowadzona."

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle.

Czy ewentualnie jakieś uwagi? Proszę bardzo. Proszę się przedstawić.

Przewodniczący Stowarzyszenia „Szczęśliwe Dziecko" Przemysław Piotr Koziński:

Dzień dobry. Przemysław Koziński Stowarzyszenie „Szczęśliwe Dziecko". Chciałem, się jeszcze wypowiedzieć co do poprzedniej kwestii dotyczącej wysłuchania dziecka, w której to kwestii zabierał głos reprezentant kuratorów, a mianowicie trybu przesłuchania dziecka i udziału psychologa. Chciałem zwrócić uwagę, że zgłoszona poprawka idzie w zupełnie odwrotnym kierunku niż proponował przedstawiciel Krajowej Rady Kuratorów i też w zupełnie innym kierunku niż proponuje Krajowa Izba Radców Prawnych.

Jako organizacja społeczna przychylamy się do poprawki i do tego zapisu brzmienia przepisu art. 216^2, jaki proponuje Krajowa Izba Radców Prawnych i Krajowa Izba Kuratorów. Czyli art. 216^2 k.p.c. w § 2 zamiast „W wysłuchaniu dziecka oprócz sędziego może uczestniczyć biegły psycholog", tak jak jest teraz w obecnym brzmieniu, aby nadać brzmienie temu przepisowi „W wysłuchaniu dziecka oprócz sędziego uczestniczy biegły psycholog". Mało tego, jako organizacja społeczna dodalibyśmy jeszcze zapis, że powinien to być „psycholog dziecięcy", że nie byle jaki psycholog, który nie ma doświadczenia w pracy z dziećmi, tylko powinien to być psycholog dziecięcy.

Natomiast w poprawce, która proponowana jest przez ministerstwo, jest zapisany zupełnie odwrotny kierunek, że dopisane jest w tej poprawce „w wyjątkowych wypad-

kach w wysłuchaniu dziecka oprócz sędziego może brać udział” i w takim zapisie jest to pozostawione uznaniowości sędziego. Proponujemy, aby nie pozostawiać tego uznaniowości sędziów, tylko żeby to był przepis ustawowy i obligatoryjnie w wysłuchaniach dziecka powinien brać udział psycholog dziecięcy.

Jeszcze chciałem się odnieść do poprawki dotyczącej wysłuchania dziecka i warunków w siedzibach pomieszczeń. Wysłuchanie dziecka następuje na posiedzeniu niejawnym, które odbywa się w odpowiednio przystosowanych pomieszczeniach w siedzibie sądu lub poza jego siedzibą. Jeżeli dobro dziecka tego wymaga wysłuchanie dziecka może się odbyć w innym miejscu poza siedzibą sądu. Chciałem zwrócić uwagę, że to może być martwy przepis, biorąc pod uwagę warunki lokalowe, jakie są w chwili obecnej sądów rodzinnych i warunki, w jakich przesłuchiwane są dzieci. To, że sobie zamieścimy taki zapis do Kodeksu postępowania cywilnego nie będzie oznaczało, że teraz, jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki i za pstryknięciem palca, bo zapiszemy sobie to w ustawie, nagle dzieci zaczną być przesłuchiwane w odpowiednio przystosowanych do tego warunkach. Na chwilę obecną niestety przesłuchiwanie dzieci odbywa się w nieprzytosowanych do tego warunkach i należałoby tu też nad tą kwestią chyba popracować, aby tę kwestię zmienić. Ponieważ samym przepisem niestety tej kwestii nie zmienimy. Dziękuję za możliwość zabrania głosu.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo panu serdecznie dziękuję. Proszę bardzo, pan minister.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Bardzo dziękuję. Przede wszystkim jeszcze odnosząc się do poprawki nr 5, odczytanej przez pana posła, chciałbym tylko dodać, że jeżeli chodzi o § 3 to on w tej części dotyczącej ponownego wysłuchania dziecka jest też efektem uwag Rzecznika Praw Dziecka.

Jeżeli chodzi o § 3, to paniom posłankom z Lewicy i Koalicji Obywatelskiej bardzo za to dziękujemy. Podkreślam to, bo dla nas jest ważne, że przez te ostatnie kilkanaście dni prowadziliśmy wspólnie bardzo intensywne spotkania, rozmowy po to, żeby te wszystkie uwagi rzeczywiście uwzględniać w miarę możliwości.

Natomiast jeżeli chodzi o te kwestie, które pan podniósł, to oczywiście rozumiem, że tu cały czas mówimy o wysłuchaniu, a nie przesłuchaniu. Chciałem zwrócić uwagę, że jeżeli chodzi o polskie sądownictwo, to oczywiście jest bardzo wiele do zrobienia, ale jesteśmy na pierwszym, drugim miejscu, jeżeli chodzi o stosowanie polskiego wymiaru sprawiedliwości do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, czy jeżeli chodzi o przyjazny dostęp dla dzieci – mówię tutaj o rankingu Justice Scoreboard, ostatnie dwa rankingi tak nas sytuują. Oczywiście wiele jest do zrobienia. Zdajemy sobie sprawę, że sam przepis nie zmieni tej rzeczywistości, ale w naszej ocenie jest on konieczny. Natomiast to dostosowanie, dalsze dostosowanie pomieszczeń, bo przecież to nie będą wysłuchania tylko i wyłącznie w przyjaznych pokojach, ale również w innych miejscach, też za tym na pewno pójdzie.

Jeżeli chodzi o kwestie związane z § 2, to konsultowaliśmy tego typu rozwiązania z psychologami, chociażby z panią Alicją Budzyńską i z ekspertami. Nie ma potrzeby, żeby blokować, obciążać też wymiar sprawiedliwości udziałem biegłego psychologa, który też, jeżeli nie jest potrzebny, to po prostu może zakłócać komunikację między sędzią a dzieckiem.

Odnosząc się do kolejnej poprawki jeszcze niezgłoszonej w zakresie art. 216^2, chciałbym odnieść się do tego i też podziękować paniom posłankom z Lewicy, które właśnie zaproponowały odpowiednio przystosowane pomieszczenia, żeby tutaj wprowadzić, i oczywiście Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, która też aktywnie uczestniczyła w konsultacji tej grupy przepisów, o których teraz mówimy. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Proszę bardzo.

Poseł Katarzyna Maria Piekarska (KO) – spoza składu Komisji:

Myślę, że to nie dotyczy bezpośrednio…

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Może najpierw pani poseł, a później proszę tutaj spróbować się jakoś zaprzyjaźnić z mikrofonem, żeby go aktywować. Proszę bardzo.

Poseł Katarzyna Maria Piekarska (KO) – spoza składu Komisji:

Już się zaprzyjaźniłam z mikrofonem.

Szanowny panie przewodniczący, panie ministrze, szanowni państwo, myślę, że przy okazji tej ustawy można by dokonać takiego przeglądu w ogóle tych przyjaznych pokoi. Pisałam interpelację czy pismo w tej sprawie – to dosyć dawno było i już w tej chwili nie pamiętam – i otrzymałam odpowiedź taką sobie. Niebieskie pokoje istnieją już w sumie blisko 20 lat. Znaczy od zmiany, która dotyczyła wprowadzenia możliwości jednokrotnego przesłuchania dziecka w związku z przestępstwem na tle seksualnym, to pamiętam, ponieważ byłam autorem tego przepisu, wspólnie z panem profesorem Kruszyńskim, i wtedy się pojawiło to jednokrotne przesłuchanie.

Wydaje mi się, że to jest dobre, żeby po prostu przejrzeć, jak dzisiaj to wygląda. Jeżeli państwo to robicie, to dobrze. Wydaje mi się, że chętnie też weźmiemy udział, chętnie byśmy też jako posłowie, którzy się tym interesują, z organizacjami zobaczyli, jak to wygląda. Przede wszystkim, jak to wygląda w sądach, bo tutaj jest najwięcej znaków zapytania, jeśli chodzi o ekspertów, że nie wygląda to zawsze tak w fundacjach, w pomieszczeniach fundacji, gdzie atmosfera jest przyjazna i zupełnie inna – to tylko tak nawiasem mówiąc. Natomiast oczywiście poprawka jest jak najbardziej do poparcia. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, pani poseł.

Proszę bardzo. Ewentualnie prosiłbym którąś z pań z sekretariatu, żeby pomóc pani przedstawiciel. Alleluja, udało się.

Przedstawicielka Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę Urszula Podlewska:

Proszę państwa, Urszula Podlewska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę. Popieramy tę poprawkę. Analizowaliśmy ją wspólnie z ministerstwem. Głosy, które tutaj słyszymy omawialiśmy, i sytuacja w Polsce, jeśli chodzi o pokoje przesłuchań nie jest taka zła, chociaż pewnie wymaga zdecydowanie analizy. Myślimy też o procesie certyfikacji pokoi przesłuchań, jakiegoś takiego, żeby na bieżąco było analizowane ich funkcjonowanie. Pokoi przesłuchań na Policji jest 300, a w sądach chyba 360, więc to są liczby, które jakoś mogą budzić nasz spokój. Natomiast nasze badania prowadzone dotyczące dzieci, które brały udział w wysłuchaniu, pokazują, że dzieci nie traumatyzują warunki, że w organizacji pozarządowej, która znajduje się w danym regionie czy nawet w pokoju sędziowskim nie traumatyzują ich te warunki, jeśli jest to podmiotowe przesłuchanie, jeśli się traktuje dziecko serio i się z nim rozmawia. Czyli żebyśmy tutaj nie skupiali się na rzeczach, które jakby nie są problemem, a mogłyby być.

Pan, który zgłaszał pewne wątpliwości do tej poprawki, powiedział, że obawia się, iż mógłby to być martwy przepis ze względu na pokoje przesłuchań. Jeśli chodzi o biegłych psychologów, to obawiamy się, że mógłby to być martwy przepis. Ponieważ jeśli wprowadzimy obligację przy obecnym stanie po prostu biegłych w Polsce, na biegłych specjalistycznych dotyczących dzieci, to niektóre przesłuchania w postępowaniu karnym są blokowane czy czekamy, ponieważ nie ma terminów. Natomiast tu może to spowodować, że wysłuchania nie będą prowadzone, bo nie będzie takiego biegłego.

Również, jeśli chodzi o dzieci, mamy przekrój od 0 do 18. roku życia. Oczywiście przy niektórych dzieciach sądy rodzinne oceniają, że potrzebują biegłego, a niektóre dzieci są w stanie rozmawiać z sądem indywidualnie. Jeżeli są w stanie i zakładamy poprosić o wysłuchanie – są też takie pomysły – to myślę, że są w stanie też rozmawiać z sędzią. Ja też bym zaufała. Rozumiem, że polskie sądownictwo rodzinne przeżywa kryzys, ale przeżywa kryzys być może systemowy. Natomiast, jeśli chodzi o kompetencje, to wydaje się, że one stale powoli się podnoszą i sędzia najlepiej oceni, czy dziecko jest w stanie z nim rozmawiać, czy nie i ewentualnie sięgnie po specjalistę. Taką mamy praktykę i takie doświadczenia. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo pani serdecznie dziękuję. Proszę bardzo, pan minister.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Jeśli można, to też dodam, że jeśli chodzi o przesłuchania, to myślę, że też bardzo dużą pomocą będzie obowiązek szkoleń dla sędziów z wydziałów karnych, które wprowadziliśmy w tzw. ustawie antyprzemocowej 2.0.

Nawiązując do tego, co panie powiedziały, też wprowadzamy obowiązek szkoleń dla sędziów z wydziałów rodzinnych i nieletnich.

Jeżeli chodzi o przyjazne pokoje przesłuchań, absolutnie zgoda. Natomiast też sporo udało się w ostatnim czasie zrobić, te działania zitensyfikowaliśmy w trakcie pandemii, która pokazała tę szczególną potrzebę. Zmieniliśmy też ostatnio rozporządzenia, aby wzmocnić nadzór nad jakością tych pokojów, a także lepiej przygotować dziecko do tej czynności. Prowadzimy też bardzo wiele działań faktycznych z dyrektorami sądów, aby poprawić jakość tej infrastruktury.

O ludziach już właśnie powiedziałem, bo te szkolenia są co cztery lata. Oczywiście jest bardzo wielu sędziów, którzy są bardzo dobrze przygotowani. Jednak, tak jak wielokrotnie, myślę, że na każdej konferencji to się pojawia, mówią to szkolący, że to są często te same twarze. A my chcemy, jakkolwiek to dziwnie nie zabrzmi, żeby to nie były te same twarze, tylko żeby to byli rzeczywiście wszyscy, żeby ten standard wysłuchań i przesłuchań był wszędzie taki odpowiedni. Z UNICEF-em też prowadzimy działania, żeby na przykład zrobić takie wirtualne spacery, żeby chociażby rodzice dziecka wiedzieli, jak to wygląda przed czynnością. Oczywiście zapraszamy nie tylko do wirtualnych, ale i do realnych spotkań.

Jeszcze pani sędzia mi podpowiada, oczywiście badania ankietowe, które właśnie prowadzimy, aby sprawdzać, co jest rzeczywiście w tych pokojach.

Natomiast też dodam jedną rzecz, że jakby mamy możliwość bardziej bezpośredniego wpływu na to, co się dzieje w budynkach sądów, a w pozostałym zakresie, czyli organizacji pozarządowych czy chociażby w domenie Policji, to takiego wpływu już oczywiście niestety nie mamy.

Poseł Katarzyna Maria Piekarska (KO) – spoza składu Komisji:

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Ale potrzebowalibyśmy do tego podstawy normatywnej. Zastanawialiśmy się nad tym rzeczywiście, natomiast nie mamy podstawy normatywnej, żeby w jakiś sposób wpływać, certyfikować czy wymagać od podmiotów spoza resortu sprawiedliwości. Jednak myślę, że to jest dyskusja, którą możemy kontynuować. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Jeszcze pani mecenas Zagórska chciałaby zabrać głos w dyskusji. Proszę bardzo.

Przedstawiciel ORA w Warszawie adw. Kamila Zagórska:

Dziękuję bardzo. Przez chwilę wyrzuciło mnie z Internetu, za co najmocniej przepraszam, i nie wiem, czy była już dyskusja na temat takiego uzupełnienia art. 216^1, a dokładnie § 2, gdzie mowa jest o tym, że „sąd stosownie do okoliczności rozwoju umysłowego, stanu zdrowia i stopnia dojrzałości dziecka uwzględni jego zdanie i rozsądne życzenie". W projekcie jest takie bardzo stanowcze stwierdzenie, a z doświadczenia wiem, że sędziowie bardzo dosłownie traktują przepisy i jeżeli jest tak sformułowany przepis, to co dziecko powie, – przypominam, że to nie jest stanowisko, a jedynie jakiś punkt widzenia dziecka – to sąd będzie musiał uwzględnić. W takiej sytuacji, w naszej Konstytucji w art. 72 pkt 3 mowa jest, że sąd w miarę możliwości uwzględni zdanie dziecka.

Postulowałabym o złagodzenie takiego zapisu, dodając, powielając zapis Konstytucji, czyli, że w miarę możliwości to stanowisko dziecka powinno być uwzględnione. Orzecznictwo międzynarodowe, a także rozporządzenia unijne także idą w tym samym kierunku. Tak samo opinie psychologów mówią, że nie powinno się dawać decydującego zdania temu stanowisku dziecka. Dlatego że raz, to jest przerzucenie zbyt dużej odpo-

wiedzialności na dziecko, dwa, to jednak dorośli decydują, co dla dziecka jest najlepsze. Musimy, niestety, zdać się na zaufanie zarówno sądu, jak i pełnomocników i rodziców – rodziców czasami mniej – jeżeli lądujemy w sądzie, co jest dla dziecka najlepsze. Dziecko czasami nie zdaje sobie sprawy, co jest dla niego najlepsze. Oczywiście jego zdanie musi być uwzględnione, czyli wzięte pod uwagę, ale ono nie jest decydujące. Postulowałabym o złagodzenie tego zapisu i dodanie tego fragmentu z Konstytucji, czyli „w miarę możliwości sąd uwzględni jego zdanie i rozsądne życzenie, jeżeli przemawia za tym najlepszy interes dziecka". Właśnie w takim kierunku idzie zarówno orzecznictwo międzynarodowe, jak i też i krajowe. Wszystkie kierunki są podobne.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję, pani mecenas. Pan minister.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

My jednak optowalibyśmy za pozostawieniem tej regulacji. W obecnym brzmieniu ona jest od lat przedmiotem stałej linii orzecznictwa, nie budzi tutaj żadnych wątpliwości konstytucyjnych. Dodatkowo, te propozycje, które przed chwilą też dyskutowaliśmy, one wydają się, nie wydają się, po prostu lepiej wzmacniają podmiotowość dziecka niż tutaj pani mecenas by proponowała. Postulowalibyśmy, aby tych uwag nie uwzględniać. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję, panie ministrze. W tej sytuacji przechodzimy do głosowania.

Głosujemy poprawkę zgłoszoną przez pana posła Tadeusza Woźniaka.

Proszę bardzo. Proszę bardzo pan mecenas.

Legislator Łukasz Nykiel:

Jeszcze jedno pytanie do tej poprawki mam do pana posła i do pana ministra. W poprawce nr 5 dodajemy § 3 i 4. § 3 był dodawany też w projekcie z druku. Natomiast pojawił się § 4, który jest tutaj nowością. Teraz pytanie jest takie, czy nie powinno być odzwierciedlenia do dodanego też § 4 w odesłaniu, które znajduje się w art. 576 § 3. Tam projektowane jest odesłanie, że do wysłuchania o którym mowa w § 2, czyli to wysłuchanie dotyczy spraw osoby lub majątku dziecka, stosuje się odpowiednio przepisy i tu jest art. 216^1 § 3. Czy ten § 4 nie powinien być…

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Powinien być § 4 również, tak.

Legislator Łukasz Nykiel:

Powinien być tutaj dodany też § 4. Teraz właśnie pytanie, które się nasuwa, czy jest na to poprawka? Wydaje się, że tego tutaj w tym zestawieniu nie mamy. To będzie kwestia do uzupełnienia w drugim czytaniu. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Tak, panie ministrze? Dobrze.

Zatem przechodzimy do głosowania nad zmianą nr 1 w art. 2., poprawka nr 5. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem przedmiotowej poprawki? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Proszę o wyświetlenie wyników głosowania. Głosowało 9 posłów: za – 8, nikt nie był przeciw, 1 osoba się wstrzymała. Zatem poprawka uzyskała akceptację. Zmiana nr 1 w art. 2 została rozpatrzona.

Przechodzimy do zmiany nr 2.

Pan poseł chciałby zgłosić poprawkę. Z informacji, które uzyskałem z sekretariatu naszej Komisji, obecnie wszyscy dysponują poprawkami zgłoszonymi przez pana posła. Jeżeli nie będzie głosu, że mają być odczytywane, więc nie będę widział potrzeby.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Dziękuję bardzo. Chciałbym jedynie powiedzieć, że ta poprawka wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniom wyrażonym głosami moich szanownych przedmówców. Doprecyzowuje miejsce, w którym może się odbywać przesłuchanie dziecka. Umożliwi wysłuchanie

dziecka w odpowiednio przygotowanych pomieszczeniach zarówno w siedzibie sądu, jak i poza jego siedzibą.

Zmiana zaproponowana w § 2 ma na względzie wskazanie, w jakich konkretnie przypadkach w wysłuchaniu może uczestniczyć biegły psycholog.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo serdecznie dziękuję za przedstawienie w sposób lakoniczny poprawki i uzasadnienia. Czy są jakieś uwagi? Nie ma. Dziękuję.

Zatem przechodzimy do głosowania nad zmianą nr 2, to jest poprawka nr 6. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem poprawki o nr 6? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję, zamykam głosowanie. Proszę o wyświetlenie wyników głosowania. Głosowało 9 posłów: wszyscy byli za. Zatem poprawka uzyskała akceptację Komisji.

Przechodzimy do poprawki nr 3.

Proszę bardzo pan mecenas Nykiel.

Legislator Łukasz Nykiel:

Jeszcze do zmiany nr 2, panie przewodniczący, bo poprawka obejmowała tylko § 1 i 2. W tej zmianie nr 2 jeszcze jest § 3, 4 i tutaj mamy uwagi redakcyjne.

W § 3 doprecyzować, chodzi o przebieg wysłuchania dziecka dwukrotnie w zdaniu pierwszym i drugim. W § 4 w przepisie upoważniającym odesłanie na art. 216^1 § 1 zastąpić sformułowaniem, że chodzi o przeprowadzenie wysłuchania dziecka, i na końcu § 4 „i poczucia bezpieczeństwa wysłuchiwanych dzieci”. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Czy pan minister akceptuje?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Tak jest.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze, bardzo dziękuję. Zatem w tej sytuacji ostatecznie rozpatrzyliśmy zmianę nr 2.

Przechodzimy do zmiany nr 3. Proszę bardzo, pan mecenas Nykiel.

Legislator Łukasz Nykiel:

W zmianie nr 3 poprawka legislacyjna. W poleceniu chodzi o dodanie § 3, zbędne jest to sformułowanie, że po § 2 dodaje się § 3.

Następnie już w samej treści § 3 proponujemy dodać wyraz „przepisy” przed wymienionymi artykułami. Kwestia, o której już mówiłem wcześniej, ona zostanie uzupełniona w trakcie drugiego czytania, czyli doprecyzowanie, jeśli chodzi o odpowiednie stosowanie też § 4 art. 216^1.

Natomiast co do art. 216^2, to tutaj jest znowu pytanie, czy ten przepis nie powinien być ograniczony? Mówię o odpowiednim stosowaniu 216^2 § 2 i 3, bo w naszej ocenie ten § 1 art. 216^2, to jest odpowiednik art. 576 § 2 zdanie drugie. To znaczy ten art. 576 powtarza treść art. 216^2 § 1, czyli, że wysłuchanie odbywa się poza salą posiedzeń sądowych.

Teraz pytanie, czy tutaj byłaby zgoda ewentualnie na to, żeby to odesłanie ograniczyć? Pytanie jest też o odesłanie na art. 216^2 § 4, bo to jest przepis upoważniający do wydania rozporządzenia, który ma określić sposób przygotowania i przeprowadzenia wysłuchania dziecka. Teraz pytanie, czy to rozporządzenie ma być też odpowiednio stosowane w tym postępowaniu nieprocesowym art. 576? Ponieważ tu wskazujemy na pewną wątpliwość, czy w ogóle istnieje możliwość odpowiedniego stosowania przepisów rozporządzenia. My wiemy, że takie sytuacje czasami w systemie prawa się zdarzają, natomiast nie są one poprawne, nazwijmy to, pod względem legislacyjnym. Tutaj wchodzą też kwestie konstytucyjne, przepis Konstytucji mówiący o tym, że rozporządzenie jest wydawane na podstawie szczegółowego upoważnienia w celu wykonania ustawy. Teraz pytanie, czy tutaj też powinniśmy dopuszczać takie odpowiednie stosowanie rozporządzenia?

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Proszę bardzo, pan minister.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Jeżeli chodzi o wcześniejsze uwagi, to oczywiście zgoda. Natomiast, jeżeli chodzi o odesłanie do art. 216^2, to sugerowalibyśmy jedną rzecz, by zostawić w tym kształcie. Wydaje nam się nieracjonalne, żeby wydawać dwa praktycznie jednobrzmiące rozporządzenia. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Bardzo dziękuję. Zatem zmiana nr 3 w art. 2 została rozpatrzona.

Przechodzimy do zmiany nr 4. Proszę bardzo, pan poseł Tadeusz Woźniak.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, po zgłoszeniu już projektu przeprowadzone były liczne konsultacje i z tych konsultacji wyniknęła potrzeba, aby wydłużyć termin z trzech dni do siedmiu dni na rozpoznanie dla sądu opiekuńczego.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję. Czy są jakieś uwagi? Nie ma.

Zatem głosujemy poprawkę nr 7. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem przedmiotowej poprawki? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Proszę o wyświetlenie wyników głosowania. Głosowało 11 posłów: za – 10, nikt nie głosował przeciw, 1 osoba się wstrzymała. Zatem poprawka uzyskała akceptację.

Co do pozostałych paragrafów, czy są jakieś uwagi?

Legislator Łukasz Nykiel:

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Proszę bardzo, pan mecenas.

Legislator Łukasz Nykiel:

Jedna kwestia, to jest taka nazewnicza. W § 2 i w § 3 mowa jest o liście reprezentantów dziecka i w przepisie upoważniającym pojawia się to dookreślenie, że jest to lista reprezentantów dziecka, udzielających pomocy prawnej z urzędu. Natomiast w § 2, tutaj tego niedookreślamy. Teraz pytanie, czy nie powinno być jednolicie?

Wskazujemy, iż art. 991 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie ma tego doprecyzowania, jeśli chodzi o reprezentantów udzielających pomocy prawnej z urzędu. Teraz pytanie, czy zasadne jest to, żeby w tym przepisie upoważniającym znajdowało się to dookreślenie? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Proszę bardzo, pan minister.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Tutaj chodziło o tę samą listę, więc jeżeli to rzeczywiście budzi wątpliwości, to proponujemy ujednolicić.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze.

Legislator Łukasz Nykiel:

Okej, to w takim układzie byśmy proponowali, jeżeli będzie zgoda ministerstwa, żeby z przepisu upoważniającego, czyli z tego § 3 wykreślić wyrazy „udzielających pomocy prawnej z urzędu" – występujące bodajże dwukrotnie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Jest akceptacja?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Tak jest.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję. Zatem zmiana nr 4 została rozpatrzona.

Przechodzimy do zmiany nr 5. Proszę bardzo, pan mecenas.

Legislator Łukasz Nykiel:

Tutaj nowelizacja obejmuje tylko § 1, więc należy zmienić polecenie „w art. 585^1 § 1 i to oznaczenie art. 585 jest niepotrzebne. Dziękuję.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Tak jest.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję bardzo. Wszystko klarowne. Zatem zmiana nr 5 została rozpatrzona.

Przechodzimy do zmiany nr 6. Proszę bardzo, pan poseł Tadeusz Woźniak.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, zgłoszona przez nas poprawka również uwzględnia postulaty jakie zgłoszono po opublikowaniu tekstu projektu. Przede wszystkim modyfikacji uległ § 3, poprzez rezygnację z obligatoryjnego charakteru wywiadu kuratora sądowego. Decyzja o zleceniu tej czynności będzie należała do sądu. Przy czym sąd będzie sięgał po ten środek wówczas, gdy wysłuchanie osoby niepełnosprawnej oraz złożona do sprawy dokumentacja będzie niewystarczająca.

W przepisie tym zdecydowano również, że szczegółowego wskazywania okoliczności dotyczących osoby niepełnosprawnej, które sąd winien ustalić, w zakresie regulacji procesowych konieczność podmiotowego traktowania osób niepełnosprawnych przemawia na rzecz wprowadzenia obowiązku wysłuchania takiej osoby w toku postępowania. Odstąpienie od tej czynności powinno mieć charakter wyjątkowy i być podyktowane jednoznacznie brzmiącą przesłanką niepozwalającą na zbyt daleko idący luz interpretacyjny. Wymaganie takie spełniać powinno uzależnienie odstąpienia od wysłuchania, brakiem możliwości porozumienia się z osobą niepełnosprawną, potwierdzonym przez lekarza, o czym stanowi § 4.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle. Czy jakieś uwagi do tej poprawki? Nie ma.

Zatem przechodzimy do głosowania nad poprawką nr 8. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem przedmiotowej poprawki? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję, zamykam głosowanie. Proszę o wyświetlenie wyników głosowania. Głosowało 12 posłów: za – 11, nikt nie był przeciw, 1 osoba się wstrzymała. Zatem poprawka uzyskały pozytywną opinię Komisji. W tej sytuacji zmiana nr 6 została rozpatrzona.

Przechodzimy do art. 3. Proszę bardzo, pan poseł Tadeusz Woźniak.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, w poprawce przedstawianej w tej chwili przeze mnie proponujemy nadać nowe brzmienie art. 3. W tym miejscu pragnę serdecznie podziękować pani Kucharskiej-Dziedzic za wnikliwą analizę i za przedstawienie propozycji, którą uwzględniamy także w części pierwszej tej poprawki. Jeszcze raz dziękuję za to serdecznie.

Poprawka w zakresie art. 21 § 1 k.p.k. ma na celu stworzenie łącznika między postępowaniem karnym a postępowaniem rodzinnym, gdy występuje zagrożenie dobra dziecka. Aktualnie nie ma kompletnego rozwiązania systemowego, z którego wynika obowiązek powiadomienia sądu opiekuńczego o przestępstwie popełnionym na szkodę małoletniego przez opiekuna prawnego lub faktycznego. Powoduje to, że nie w każdym przypadku sąd podejmuje o tym wiedzę, bądź następuje to w czasie odległym od zdarzenia stwarzającego zagrożenie.

Według nas, brak zawiadomienia lub jego opóźnienie mogą wystąpić zwłaszcza gdy przestępstwa nie dopuszcza się rodzic, a opiekun faktyczny. Ustawa usuwa tę lukę i kształtuje obowiązek prokuratora powiadomienia sądu opiekuńczego o wszczęciu i ukończeniu postępowania toczącego się z urzędu, którego z kolei zadaniem jest podjęcie działań zmierzających do zabezpieczenia dobra małoletniego.

Zmiana § 2a ma z jednej strony charakter wynikowy, oznaczono ją pkt 2 wobec wprowadzenia zmian w art. 21 § 1 Kodeksu postępowania karnego.

Zmiana zaś w zakresie art. 51 § 2 k.p.k. ma charakter redakcyjno-doprecyzowujący poprzez odesłanie do art. 99 § 1 w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, z którego wynikają okoliczności uzasadniające ustanowienie reprezentanta dla dziecka.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle. Pozwolę sobie zwrócić się z zapytaniem do pana ministra, bo mówimy o przestępstwie popełnionym. Czyli dopiero w momencie, w którym sąd karny stwierdza przestępstwo, dopiero miałaby być informacja, czy już na wcześniejszym etapie, jak czyn zabroniony? Ponieważ też pytanie, czy jeżeli to dotyczy sytuacji gdy sąd stwierdza na przykład warunkowe umorzenie albo coś w tym stylu, albo ewentualnie stwierdza, że sprawca jest niepoczytalny, więc wtedy nie możemy mówić o przestępstwie. Dlatego pytanie, czy ta forma jest właściwa.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Panie przewodniczący, my tutaj nic nie zmieniamy, jeżeli chodzi o brzmienie art. 21 § 1, we wprowadzeniu do tego paragrafu dodajemy po prostu dodatkową przesłankę i to jest przy wszczęciu. Już nie pamiętam teraz brzmienia przepisu. Już znam, „O wszczęciu i ukończeniu postępowania" – tak mówi w tym momencie art. 21 k.p.k.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze, to dziękuję.

W tej sytuacji przechodzimy do głosowania nad art. 3., czyli poprawką nr 9, która dotyczy art. 3.

Przepraszam najmocniej, ale jak widać, coś mam problem dzisiaj z widzeniem peryferyjnym, ale już będę się koncentrował. Najpierw pani poseł, a później pan. Proszę bardzo.

Przewodniczący Stowarzyszenia „Szczęśliwe Dziecko" Przemysław Piotr Koziński:

Tylko ja chciałem.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Tylko pan, dobrze. Pan jest takim pełnomocnikiem. Proszę bardzo.

Przewodniczący Stowarzyszenia „Szczęśliwe Dziecko" Przemysław Piotr Koziński:

Dziękuję, pani poseł. Chciałem tylko powiedzieć, że uwaga pana przewodniczącego co do tego przepisu, nad którym teraz dyskutujemy, jest słuszna. W art. 21 k.p.k. jest mowa, tak jak pan minister mówił, zawiadomieniu o wszczęciu i ukończeniu postępowania. Moim zdaniem, w takim brzmieniu, jak tutaj jest proponowane w tej poprawce, gdzie jest o przestępstwie popełnionym, tak nie może być, musimy to jakoś zmienić, zredagować. Ponieważ o przestępstwie popełnionym możemy mówić tylko wtedy, kiedy jest prawomocny wyrok, a w art. 21 jest mowa o wszczęciu postępowania przygotowawczego. Czyli uwaga pana przewodniczącego, jak najbardziej była słuszna. Tutaj bym postulował, żeby to jednak faktycznie zmienić, bo to też może stygmatyzować osoby, które później na przykład są uniewinniane bądź te postępowania są umarzane. Jednak przystąpienie do głosowania, to jednak proponowałbym, żeby to zmodyfikować, dostosować do brzmienia art. 21 k.p.k. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze, to mam rozumieć, że ministerstwo zastanowi się jeszcze nad podnoszonymi argumentami.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Nie wydaje nam się, żeby tutaj była potrzeba uwzględniania tej uwagi, bo mówimy tutaj o fazie in personam. W naszej ocenie, trzeba to czytać łącznie z wprowadzeniem do tego wyliczenia o wszczęciu i ukończeniu postępowania toczącego się z urzędu przeciw właśnie…

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Czyli personalnie, w fazie in rem.

Przewodniczący Stowarzyszenia „Szczęśliwe Dziecko” Przemysław Piotr Koziński:

Tak, tylko, że tam jest mowa, w tym przepisie, tak jak mówi poprawka „o przestępstwo popełnione”. Czyli to już jest fakt dokonany, a możemy mówić o przestępstwie popełnionym, jeżeli jest prawomocny wyrok.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Skazujący. Proszę bardzo jeszcze tutaj pani. Przepraszam, że tak wywołałem jakąś dyskusję.

Przedstawicielka Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę Urszula Podlewska:

Wydaje mi się, że wszyscy chcemy tego samego. Nie wiem, tu Biuro Legislacyjne, może to słowo „popełnione” nie musi być. Ponieważ to nie jest faza przestępstwa tutaj, tylko chodzi o rodzaj, że to na szkodę małoletniego. Chodzi nam o określenie.

Przewodniczący Stowarzyszenia „Szczęśliwe Dziecko” Przemysław Piotr Koziński:

Tak, tylko żebyśmy nie wylali dziecka z kąpielą i żeby zaraz ktoś nie zgłosił skargi konstytucyjnej, że ten przepis jest niekonstytucyjny i dopiero co… Tylko tak zwracam uwagę, że może tak być.

Przedstawicielka Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę Urszula Podlewska:

Tylko przestępstwo na szkodę małoletniego.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Czy Biuro Legislacyjne chciałoby zabrać głos w dyskusji? Pan mecenas.

Legislator Łukasz Nykiel:

Jeśli można tutaj, panie przewodniczący, ja jakby z wykształcenia nie jestem karnistą, można powiedzieć, więc może tutaj nie traktowałbym tego mojego stanowiska jako jakąś wyrocznię. Natomiast oczywiście art. 23, który jest w Kodeksie postępowania karnego, dzisiaj mówi, że w sprawie o przestępstwo popełnione na szkodę małoletniego, we współdziałaniu z małoletnim lub w okolicznościach, które mogą świadczyć o demoralizacji, sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator zawiadamia sąd rodzinny. Czyli tu ten przepis mówi w ogóle o postępowaniu przygotowawczym i też jest użyte to sformułowanie „przestępstwo popełnione na szkodę małoletniego”. Natomiast te argumenty, które tutaj pan przedstawiał, też do mnie trafiają. Przestępstwo popełnione wtedy, kiedy mamy wyrok skazujący.

Natomiast wydaje się, że najlepszym rozwiązaniem byłoby jednak może przyjęcie. Mnie się wydaje, że kierunkowo wszyscy się tutaj zgadzają co do tego, że w takiej sytuacji, która jest w art. 21 w § 1 w pkt 4 powinien być zawiadamiany sąd rodzinny. Natomiast w drugim czytaniu, jeżeli będzie taka potrzeba, a na pewno poprawki będą w drugim czytaniu konieczne, my jeszcze z ministerstwem możemy dopracować to sformułowanie.

Natomiast tak jak ad hoc patrzę, to ten art. 23, który jest w bezpośredniej bliskości, on jest tak trochę zakresowo nawet, znaczy podobny, może zakresy się tutaj nie pokrywają, bo tu chodzi o rozważenie środków przewidzianych w określonych ustawach, ale też mówi się o przestępstwie popełnionym. Wydaje się, że tutaj projektodawca jest konsekwentny i jak gdyby wskazuje na to samo co w art. 23. Dziękuję.

Przewodniczący Stowarzyszenia „Szczęśliwe Dziecko” Przemysław Piotr Koziński:

Tylko jedno zdanie.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Proszę.

Przewodniczący Stowarzyszenia „Szczęśliwe Dziecko” Przemysław Piotr Koziński:

W art. 23 mówi się o przestępstwach popełnionych, gdzie już jest prawomocny wyrok, a w art. 21 jest obowiązek zawiadomienia sądu rodzinnego w sprawie o przestępstwo popełnione na szkodę małoletniego. Czyli, żeby taki warunek został spełniony, to musi być przestępstwo popełnione na szkodę małoletniego, czyli musi być prawomocny wyrok. Znowu art. 21 k.p.k. mówi o postępowaniu przygotowawczym, więc to są jednak trochę inne artykuły i mówią o trochę innych przypadkach.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Kluczem jest, żeby była notyfikacja sądu. Wydaje mi się, że państwo ewentualnie jeszcze sobie przedyskutujecie koncepcję, jak to w odpowiedni sposób ubrać. Jeżeli w ogóle będzie potrzeba. Okej. Mamy temat wyklarowany.

Przechodzimy do głosowania nad poprawką nr 9. Otwieram głosowanie. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem poprawki nr 9? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Zamykam głosowanie. Proszę o wyświetlenie wyników. Głosowało 10 posłów: za – 6, nikt nie był przeciw, 4 osoby się wstrzymały. Zatem poprawka uzyskała pozytywną opinię Komisji. W tej sytuacji zmiana art. 3 została rozpatrzona.

Przechodzimy do art. 4. Proszę bardzo, pan poseł Tadeusz Woźniak.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Bardzo dziękuję. Chciałbym przekazać państwu, że poprawka, którą proponujemy, ma charakter doprecyzowujący. Wskazano w niej, że sąd po wydaniu wyroku skazującego przesyła dyrektorowi aresztu śledczego także opinie, o których mowa w art. 22a ustawy z dnia 13 maja 2013 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

Tyle tylko, że chciałem zapytać, panie przewodniczący, czy mogę przedstawić także poprawkę nr 11 i 12?

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Proszę, one są zagregowane. Oczywiście, tak będzie optymalnie.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Poprawka nr 11 ma charakter wynikowy. Jest rezultatem zmiany w art. 168a Kodeksu karnego wykonawczego, gdzie uregulowano sytuację działania sądu z urzędu.

Jeśli chodzi o poprawkę nr 12, to poprawka precyzuje wprowadzone w projekcie rozwiązania dotyczące informowania pokrzywdzonego przez sąd z urzędu o opuszczeniu przez skazanego zakładu karnego. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję. Jest wola, żeby głosować wszystkie poprawki łącznie, tak? Dobrze. Bardzo dziękuję.

Czy ewentualnie Biuro Legislacyjne?

Legislator Łukasz Nykiel:

Nie ma uwag do tych poprawek.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Pan minister popiera?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Zatem przechodzimy do głosowania nad poprawkami nr 10, n 11 i nr 12. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem przedmiotowych poprawek? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Zamykam głosowanie. Proszę o wyświetlenie wyników. Głosowało 11 posłów: za – 10, nikt nie był przeciw, 1 osoba się wstrzymała. Poprawki uzyskały akceptację Komisji. Zatem dokonaliśmy rozpatrzenia art. 4.

Chyba, że są jakieś uwagi Biura Legislacyjnego? Nie ma. Zatem art. 4 został rozpatrzony.

Przechodzimy do art. 5. O głos prosi pani mecenas Zagórska.

Przedstawiciel ORA w Warszawie adw. Kamila Zagórska:

Dziękuję bardzo. Chciałam odnieść się do tych szkoleń, które zostały przewidziane w art. 5, dokładnie art. 5 § 3b. Zarówno radcowie prawni, jak i adwokaci także są zobowiązani do podnoszenia swoich kwalifikacji, ale w sposób bardzo intensywny. Czyli każdego roku każdy adwokat musi odbyć co najmniej 10 godzin szkolenia. Nie wiem, jak to jest u radców prawnych, podejrzewam, że jest dokładnie podobnie.

Natomiast zapis, który znalazł się w projekcie, przewiduje ogólnie szkolenie dla sędziów raz na cztery lata. Wydaje mi się, że takie sformułowanie będzie bardzo nieefektywne. Oczywiście jestem świadoma głosów środowisk sędziowskich, które do mnie dochodzą przy okazji różnych konferencji, że sędziowie po prostu nie mają czasu na te szkolenia. Oni bardzo by chcieli, ale nie mają czasu, bo są tak przeciążeni sprawami. Natomiast na chwilę obecną COVID nas przyzwyczaił także do szkoleń online. Mnóstwo jest dostępnych szkoleń nie tylko zapewnianych przez szkołę sądownictwa dla sędziów i prokuratorów. Natomiast raz na cztery lata, przy braku sformułowania, ile to ma być godzin, bo jestem w stanie sobie wyobrazić, że sędzia pozwoli sobie na szkolenie, nie wiem, godzinne czy dwugodzinne raz na cztery lata. W mojej ocenie jest to dużo za mało. Natomiast zarówno wymiar sprawiedliwości w zakresie sądownictwa, kształtowania sądownictwa przyjaznego dzieciom wymaga naprawdę dużej specjalizacji.

Coraz częściej mamy zarówno do czynienia z przepisami międzynarodowymi, z przepisami unijnymi, z orzecznictwem. Już nie wspomnę o takich zdolnościach miękkich, które na chwilę obecną są konieczne dla każdego sędziego rodzinnego, świadomości, jakie są zaburzenia powodowane chociażby przez dziecko wychowujące się w rodzinie przemocowej. Jakie to powoduje skutki, jakie skutki powoduje alienacja rodzicielska. Jest to wiedza, która jest absolutnie konieczna dla każdego sędziego. Zarówno psychologia dziecięca idzie tak daleko naprzód, że te szkolenia powinny być co roku.

Dlatego postuluję, że tak samo analogicznie, jak są do tych szkoleń zobowiązani adwokaci i radcowie prawni, żeby każdy sędzia rodzinny również co roku był zobowiązany do odbycia co najmniej 10 godzin szkolenia. Ponieważ dopiero wtedy jestem w stanie sobie wyobrazić, że taka wiedza sędziego rzeczywiście rośnie i on jest coraz bardziej świadomy, a nie tylko praktyka, praktyka, praktyka, która dosyć często powoduje pewne szufladkowanie, pewne formułowanie stereotypów czy jakichś usztywnionych ścieżek.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, pani mecenas. Proszę bardzo.

Przewodniczący Stowarzyszenia „Szczęśliwe Dziecko" Przemysław Piotr Koziński:

Dziękuję za możliwość zabrania głosu, panie przewodniczący. Nasze stowarzyszenie w pełni w 100% podziela głos pani mecenas w kwestii szkoleń. Żeby nie powielać i nie powtarzać tego, co powiedziała pani mecenas, to się w pełni podpisujemy jako organizacja pozarządowa pod tym, co w kwestii szkoleń dla sędziów powiedziała pani mecenas. Oprócz tego, od siebie możemy dodać, iż w tej poprawce proponowane jest, że sędzia orzekający w wydziale rodzinnym i nieletnich, to chciałem zwrócić uwagę, iż w sądach okręgowych, gdzie są rozpatrywane sprawy rozwodowe, są one bardzo często rozpoznawane w wydziałach cywilnych. Czyli wprowadzając tę poprawkę wykluczamy z obligu odbywania tych szkoleń sędziów, którzy rozpoznają sprawy rozwodowe z udziałem dzieci sądów okręgowych. Ponieważ, żeby się nie powtarzać, to tak jak powiedziałem, bardzo często te wydziały nie mają nazwy wydział rodzinny i nieletnich, tylko mają wydział cywilny bądź jeszcze inaczej się nazywają. Jest to jedna kwestia. Tutaj, jako strona społeczna, postulujemy, aby jednak pozostawić w tej kwestii ten zapis, jak pierwotnie brzmiał.

Natomiast też zwracamy uwagę i proponujemy taką poprawkę, która do tej pory przez nikogo nie była zgłaszana, a mianowicie w tym proponowanym zapisie jest takie sformułowanie „powinien uczestniczyć". Powinien uczestniczyć, to wcale, że nie musi. Natomiast w debacie publicznej jest przedstawiane, że ta ustawa ma wprowadzać oblig dla sędziów odbywania takich szkoleń. Jako strona społeczna, jako stowarzyszenie, proponujemy poprawkę, iż zamiast „powinien" po prostu sędzia orzekający z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego uczestniczy co roku. Tak jak tutaj pani mecenas powiedziała, że ten period nie jest czteroletni, tylko przynajmniej raz w roku odbywa szkolenie. Słusznie pani mecenas zwróciła uwagę, że na przykład adwokaci czy radcowie prawni muszą raz w roku odbywać szkolenia, zdobywać punkty i tak samo powinni sędziowie rodzinni. Skoro ta ustawa ma zwiększyć podmiotowość dziecka, to powinien być zapis, który wprowadza dla sędziów, którzy orzekają w sprawach dotyczących dzieci, oblig odbywania takich szkoleń, a nie powinność. Ponieważ powinien, to może, ale nie musi – jak nie

odbędzie, to się zawsze zasłoni, bo miał dużo spraw w referacie, bo nie mógł itd. Zaś ta ustawa powinna nałożyć, tak jak zresztą jest to przedstawiane w debacie publicznej, oblig na sędziów. Dlatego postulujemy usunięcie słowa „powinien". Dziękuję za możliwość zabrania głosu.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Czy pan minister chciałby odnieść się?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Bardzo dziękuję za te uwagi. Jeżeli chodzi o kwestie dotyczące częstotliwości, wydaje nam się, że możemy ewentualnie zastanowić się na dalszym etapie, co najmniej co cztery lata chcemy zachować ten schemat już wprowadzony, bo rzeczywiście lepsze jest wrogiem dobrego. Natomiast taka pogoń za punktami nie zawsze łączy się z jakością tych szkoleń. Mogą one być, w naszej ocenie, również z tego względu fikcyjne.

Jeżeli chodzi o ten przepis, on był też konsultowany z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury, gdzie będzie tutaj uwaga, aby uwzględnić również sprawy dotyczące spraw nieletnich, pozwolę sobie zasygnalizować. Chociaż też należy zauważyć, że w sprawach rozwodowych, te sprawy spadkowe są rozstrzygane w sądach rejonowych.

Uważamy, że jeżeli chodzi o powinność, to jest kwestia może bardziej techniki legislacyjnej. Intencją jest obowiązek uczestniczenia, więc jeżeli państwo z Biura Legislacyjnego stwierdzą, że powinien uczestniczyć, nie wyraża obowiązku, to oczywiście prosimy o takie sformułowanie, które będzie odpowiednie.

Natomiast, jeśli chodzi o pozostałe uwagi, to wydaje nam się jednak, że tutaj te standardy KSSiP-u są dobre, że rada krajowej szkoły dobrze wie, jak przygotować program szkolenia. One są zazwyczaj jednodniowe, pełen dzień albo kilka dni, aby one były rzeczywiście kompletne.

Czyli podsumowując, jeżeli chodzi o sformułowanie „powinien", to tutaj pozostawiamy kwestię technice legislacyjnej. Jeżeli chodzi o wydziały, to ewentualnie może sugerowałbym sformułowanie „orzekający w sprawach rodzinnych, opiekuńczych, ale też nieletnich", bo prosi o to KSSiP, żeby tak było. Pan poseł za chwilę zgłosi poprawkę. Natomiast w pozostałym zakresie proponujemy, żeby pozostawić tak jak jest, wychodząc z założenia, że lepsze może jest wrogiem dobrego.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję. Zatem przechodzimy do kwestii semantyki. Czy w tej sytuacji będzie w tym momencie obligatoryjnym czy fakultatywnym?

Legislator Łukasz Nykiel:

Panie przewodniczący, to jest właśnie dobre pytanie, dlatego że co do zasady sformułowanie „powinien", tego czasownika modalnego powinniśmy unikać i w ustawach, które są ustawami nowymi, które tworzymy na przestrzeni ostatnich lat, unikamy tego sformułowania. Natomiast w ustawach starszych, a taką ustawą jest ustawa Prawo o ustroju sądów powszechnych, pozostawiamy to sformułowanie i wydaje się, że rzeczywiście ten wyraz należy rozumieć jako oblig.

Dlaczego? Dlatego, że jest co najmniej przynajmniej kilkanaście przykładów w ustawie Prawo o ustroju sądów powszechnych, gdzie na przykład sędzia powinien na służbie i poza służbą strzec powagi stanowiska sędziego i unikać wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności sędziego lub osłabić zaufanie do jego bezstronności. Czy tutaj wyraz „powinien" oznacza powinność czy obowiązek? W naszej ocenie obowiązek.

Mamy przepis § 3a w art. 82a, czyli przepis, który został świeżo dodany przez ustawę antyprzemocową, że sędzia orzekający w sprawach karnych powinien uczestniczyć co cztery lata w szkoleniu w zakresie, tutaj chodzi o przesłuchiwanie osób, które nie ukończyły 18 lat. Jest wiele przykładów w ustawie Prawo o ustroju sądów powszechnych, gdzie sformułowanie „powinien" w naszej ocenie oznacza obowiązek. To w razie…

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję. To w razie będzie wykładnia historyczna, kto będzie zainteresowany, to sobie odtworzy posiedzenie Komisji i będzie wiedział, że jest to oblig, że ten moment raz na cztery lata. Dziękuję, panie mecenasie.

Jeszcze pani poseł Piekarska.

Poseł Katarzyna Maria Piekarska (KO) – spoza składu Komisji:

Pan mecenas mnie uspokoił, bo rzeczywiście nasza kochana Polska jest takim krajem, gdzie prowizorki trzymają się najdłużej i lepiej napisać, tak postawić kropkę nad i, żeby było wiadomo, że każdy sędzia, który ma do czynienia z dziećmi, czy to jest na etapie postępowania rodzinnego, czy w sprawach nieletnich, dobrze, żeby przeszedł odpowiednie przeszkolenie. Jednak też, żebyśmy się zastanowili faktycznie i nie zgubili tych rozwodów, bo to też żeby zapisać tak szeroko. Chyba nie było niczyją intencją, żeby gubić, bo tam też dobrze, żeby sędzia wiedział, jak wczuć się w tę sytuację dziecka, z kim dziecko chce zostać po rozwodzie itd., bo tam też często dochodzi do gigantycznych dramatów dziecka. Wydaje mi się, że szkolenia jak najbardziej tak.

Zastanowimy się, czy nie wnieść poprawki zasugerowanej przez panią mecenas Zagórską, dotyczącą określenia tej liczby godzin albo w jakiś inny sposób to zagwarantować, żeby te szkolenia po prostu nie były fikcyjne, że ktoś sobie wysłucha.

Tym bardziej, że też w poprawce państwo proponujecie bądź inne jakieś szkolenia. Czyli niekoniecznie związane ze szkołą dla sędziów i prokuratorów. Żeby to nie było tak, że to będą fikcyjne szkolenia, że ktoś sobie na coś kliknie, a jeżeli będzie taki oblig to pewnie powstanie dużo różnego rodzaju podmiotów szkolących, żeby też były to szkoły, z których sędzia po prostu coś wynosi tutaj chyba. Wszyscy się zgadzamy, że lepsze są dobre szkolenia niż złe i takie, żeby jakaś liczba godzin była określona.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję. Wydaje mi się, że jeżeli chodzi o Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, to ona sama w sobie daje stempel jakości. Nie mniej jednak jest jeszcze tutaj alternatywa rozłączna „lub w innych formach doskonalenia zawodowego". Pytanie, czy w tej sytuacji nie lepiej skupić się czy żeby jednak to było zunifikowane, żeby było organizowane przez KSSiP, aby trzymać pewien poziom i nie było żadnych wątpliwości. To taka moja drobna sugestia.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Tutaj była też uwaga ze szkoły KSSiP-u, że KSSiP często współpracuje w zakresie studiów podyplomowych z innymi podmiotami, dając też ten certyfikat. Rzeczywiście, to jest ta dyskusja, która jest ważna, czyli jak ustandaryzować te szkolenia na poziomie wystarczającym, jeżeli chodzi o normatywność, aby to było wystarczająco zobowiązujące. Tutaj też jesteśmy otwarci na dyskusję. Nie mamy w tym momencie dobrego rozwiązania, żeby też nie przeregulować. Myślę, że powinniśmy pozwolić temu przepisowi zadziałać przez rok, dwa i zobaczyć, jak on będzie funkcjonował. Jak sędziowie będą podchodzić do tych szkoleń. Nie wiem, bo pan poseł jeszcze…

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję. Wydaje mi się, że pan poseł czeka i chce wystartować z poprawką nr 14. Przepraszam, z poprawką nr 13.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Tak, z nr 13. W procedowanym art. 5 proponujemy nadać nowe brzmienie dodawanemu § 3b w art. 82 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych. Poprawka ta ma charakter doprecyzowujący poprzez wskazanie, że przewidziane w przepisie szkolenia dotyczą sędziów orzekających w wydziale rodzinnym i nieletnich, na co wskazała – o czym już mówił pan minister – Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, i absolutnie to podzielamy.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze, bardzo dziękuję. Zatem przechodzimy do głosowania.

Jeszcze pan minister, proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Jeśli można, panie przewodniczący, nie wiem, czy to jest dobry moment, ale jakby wychodząc też naprzeciw tym uwagom dotyczącym chociażby spraw rozwodowych, które mogą nie być i nie będą zawsze w tych działach, czy nie pozostać jednak przy sformu-

łowaniu „w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i nieletnich". Zgodnie z tą intencją, którą nam wskazał też KSSiP, ale uwzględniając uwagi tutaj państwa, bo nie było naszą intencją ograniczać tego tylko do tych wydziałów. Jest to może takie sformułowanie niezręczne, a te sprawy z zakresu prawa, rzeczywiście takie sformułowanie jest też w ustawie antyprzemocowej 2.0 dotyczące właśnie też tych wysłuchań z zakresu prawa karnego.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Proszę bardzo, pan mecenas.

Legislator Łukasz Nykiel:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, panie ministrze, jeśli chodzi o modyfikację tego § 3b, czyli z wydziału rodzinnego na sprawy, jak rozumiem, z zakresu Prawa rodzinnego i opiekuńczego…

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

I nieletnich.

Legislator Łukasz Nykiel:

I nieletnich, to prosiłbym też, żeby wziąć pod uwagę może tę nomenklaturę, która jest już w prawie o ustroju sądów powszechnych.

Natomiast to też ad hoc zgłaszamy tę uwagę. Może warto byłoby jednak się zastanowić nad tym do drugiego czytania, bo art. 12 § 1 mówi o tym, że w sądzie rejonowym można tworzyć wydziały, m.in. tworzy się wydział cywilny, karny, rodzinny i nieletnich, i tam jest określony zakres spraw, które są kierowane do tego czy innego wydziału. Tutaj ustawodawca posługuje się nomenklaturą: sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, sprawy dotyczące demoralizacji i czynów karalnych nieletnich. Jest to powtarzane jak gdyby w kilku punktach, bo możliwość utworzenia wydziałów dotyczy nie tylko sądu rejonowego, ale również sądów wyższego stopnia. Dlatego pytanie, czy warto w tej chwili, jak gdyby, dokonywać takiej ad hoc poprawki, czy też dopracować to w drugim czytaniu? Chyba, że tutaj jest pewność co do tego, że to sformułowanie spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego i nieletnich jest wystarczające. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Proszę bardzo, pani poseł Piekarska.

Poseł Katarzyna Maria Piekarska (KO) – spoza składu Komisji:

Mam taką prośbę do ministerstwa, żeby rzeczywiście przeanalizować w jakich wydziałach sędziowie powinni się szkolić z zakresu, który jest przedmiotem naszej dzisiejszej pracy, żeby czegoś po prostu nie zgubić. Może jest coś jeszcze. Wydaje mi się, że tutaj spokojnie nie będzie problemu, żeby jeszcze kolejną poprawkę dołożyć. Tak mi się wydaje.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Panie ministrze, czy jesteśmy w stanie ewentualnie doraźnie to skorygować? Na razie głosujemy poprawkę, która została zgłoszona przez pana posła, a później ewentualnie jeszcze będzie dokonany jakiś szlif.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Jeżeli mogę zaproponować, to zajmijmy się w ogóle tą kwestią w drugim czytaniu, bo faktycznie musimy też przeanalizować, czy w ustawie…

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Czyli ta poprawka na ten moment jest wycofana?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Czyli w tej sytuacji nie głosujemy poprawki. Pan poseł wycofuje, tak?

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Zatem mamy w tej sytuacji art. 5. Czy ewentualnie jakieś inne uwagi? Nie ma. Dziękuję. Art. 5 został rozpatrzony.

Przechodzimy do art. 6. Proszę bardzo, pan poseł Tadeusz Woźniak

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Bardzo dziękuję. Zgłoszona przez nas poprawka uwzględnia zgłaszane postulaty i polega na ustaleniu, że oceny zagrożenia życia i zdrowia dziecka przy użyciu kwestionariusza będzie dokonywał pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, lekarzem lub ratownikiem medycznym lub pielęgniarką.

Poprawka wprowadza również obowiązek udzielenia pomocy psychologicznej dziecku, któremu zapewniono ochronę, to jest powodem dążenia do jak najszybszego ustabilizowania dziecka i zapewnienia jego dobrostanu. Wreszcie poprawka skutkuje powierzeniem wydania rozporządzenia w przedmiocie wzoru kwestionariusza zagrożenia życia lub zdrowia dziecka służącego stwierdzeniu zasadności zapewnienia dziecku ochrony zaangażowanemu w działanie ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia i ministrem właściwym do spraw wewnętrznych.

Po uwzględnieniu uwag Prezesa Urzędu Danych Osobowych uzupełniono delegację do wydania aktu wykonawczego o kwestię dotyczącą ochrony danych osobowych przy wykorzystaniu kwestionariusza.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Panie pośle, poznaliśmy istotę poprawki, super. Pytanie, czy ewentualnie są jakieś uwagi? Proszę bardzo.

Przewodniczący Stowarzyszenia „Szczęśliwe Dziecko" Przemysław Piotr Koziński:

Szanowny panie przewodniczący, w poprawce, gdzie dodaje się ust. 8 w brzmieniu „Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia i ministrem właściwym do spraw wewnętrznych" dodałbym jeszcze „ministra sprawiedliwości".

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Pan minister.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Nie proponowaliśmy, żeby nie przywłaszczać kompetencji Ministerstwa Sprawiedliwości. Myślę, że nie ma takiej potrzeby. Natomiast oczywiście deklarujemy i pracujemy też nad tymi rozwiązaniami, żeby te przepisy wspólnie przygotować. Zresztą opierając się na naszych wcześniejszych doświadczeniach.

Chciałbym też jeszcze przy okazji dodać, skoro jestem przy głosie, że też te przepisy były, jeżeli chodzi o ust. 4b, proponowane przez społeczność Kamilka, podkreślając właśnie, że dziecku udziela się wsparcia psychologa.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Jest bardzo to ważne i oczywiście też tutaj wspólnie z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę to konsultowaliśmy.

Przewodniczący Stowarzyszenia „Szczęśliwe Dziecko" Przemysław Piotr Koziński:

Jeszcze tutaj brakuje mi… Znaczy społeczność Kamilka jest szeroka, panie przewodniczący, i tam też są różne zdania. Chciałem dodać, że skoro dotyczy to zdrowia dziecka, zagrożenia życia i zdrowia dziecka, może warto by było, żeby ten kwestionariusz też był konsultowany obligatoryjnie, ustawowo z Rzecznikiem Praw Dziecka. Czyli warto by było tutaj wymienić Rzecznika Praw Dziecka, którego brakuje.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Nie wiem, czy taka multiplikacja takiej liczby osób będzie właściwa? Proszę, panie ministrze, o ustosunkowanie się.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Konsultacja ta oczywiście wynika z przepisów regulujących proces legislacyjny. On będzie oczywiście konsultowany z rzecznikiem i z innymi podmiotami.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Przedstawiciel kuratorów, w tej sytuacji. Proszę bardzo, udzielam głosu. Sygnalizowano mi, że jest wola udziału w dyskusji, ale jakoś na ten moment się rozpierzchła.

Wobec powyższego przechodzimy do głosowania nad poprawką nr 14, zgłoszoną przez pana posła Tadeusza Woźniaka. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem poprawki nr 6? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Proszę o wyświetlenie wyników. Głosowało 9 posłów: za – 8, nikt nie był przeciw, 1 osoba się wstrzymała. Zatem poprawka nr 14 uzyskała akceptację Komisji. Rozpatrzyliśmy art. 6.

Przechodzimy do art. 7. Proszę bardzo pan poseł Tadeusz Woźniak.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

W art. 7 proponujemy…

Legislator Łukasz Nykiel:

Można jeszcze, panie przewodniczący, bo art. 7 ma jeszcze kilka zmian.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Przepraszam, to może tak. Zacznijmy od zmiany nr 1 w art. 7. Proszę bardzo, jeszcze raz pan.

Legislator Łukasz Nykiel:

Jeśli chodzi o art. 7, to tutaj dwie kwestie, może takie na wstępie. Pierwsza kwestia czysto legislacyjna, w artykule kolejnym, czyli art. 8 mamy zaproponowaną zmianę w ustawie o Państwowej Inspekcji Pracy. Ta ustawa jest chronologicznie wcześniejsza niż ustawa z 13 maja 2016 r., więc w sprawozdaniu Komisji my zamienimy jak gdyby miejscami te dwa artykuły. Jest to pierwsza kwestia.

Druga, do pkt 1, tutaj propozycja legislacyjna w tytule ustawy „ogólne określenie przedmiotu ustawy otrzymuje brzmienie” – tak powinno brzmieć to polecenie nowelizacyjne. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję. Czy jest akceptacja ze strony ministerstwa?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Jeżeli chodzi o drugą uwagę, tak. Natomiast, jeżeli chodzi o pierwszą uwagę to rozmawialiśmy z Państwową Inspekcją Pracy i będziemy w drugim czytaniu proponować w ogóle uchylenie tej zmiany w zakresie art. 2, ponieważ ona jest po prostu zbędna. Ustawa o Państwowej Inspekcji Pracy już zawiera przepisy, które odsyłają do innych ustaw, w związku z tym nie ma potrzeby w ogóle dokonywania tam jakichkolwiek zmian. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Zatem zmiana nr 1 w art. 7 została rozpatrzona.

Zmiana nr 2. Proszę bardzo, pan mecenas.

Legislator Łukasz Nykiel:

Panie przewodniczący, zanim przejdę do zmiany nr 2. Oczywiście, panie ministrze, że w drugim czytaniu będzie tam dokonana zmiana polegająca na skreśleniu artykułu dotyczącego Państwowej Inspekcji Pracy. Natomiast w sprawozdaniu Komisji musimy utrzymać tę chronologię, więc to będzie zmienione.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Oczywiście.

Legislator Łukasz Nykiel:

Trzeba będzie później w drugim czytaniu dokonać skreślenia właściwego artykułu.

Natomiast co do zmiany nr 2, to tutaj jedna kwestia, art. 1 „Ustawa określa szczególne środki”, proponujemy dodać wyraz „ochrony” tak jak w art. 3 w ust. 1. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Zgoda?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:
Tak jest.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Dziękuję. Zatem zmiana nr 2 została rozpatrzona.
Przechodzimy do zmiany nr 3. Proszę bardzo, pan poseł Tadeusz Woźniak.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:
Dziękuję. Proponujemy doprecyzować definicję członków rodziny.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Panie pośle, chodzi być może o poprawkę nr 15. Tak i tutaj jest kwestia skreślenia, jak dobrze pamiętam? Mam połączenie telepatyczne z panem posłem Woźniakiem.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:
Przepraszam najmocniej. Proponujemy w art. 7 skreślić pkt 3.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Dobrze. Czy jakieś uwagi? Nie ma. Dziękuję.

Poseł Katarzyna Maria Piekarska (KO) – spoza składu Komisji:
Poprawka nr15, tak?

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Tak, poprawka nr 15.
Zatem głosujemy poprawkę zgłoszoną przez pana posła Tadeusza Woźniaka. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem poprawki nr 15? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Proszę o wyświetlenie wyników głosowania. Głosowało 10 posłów: za – 9, nikt nie był przeciw, 1 osoba się wstrzymała. Zatem poprawka uzyskała akceptację Komisji.
Przechodzimy do zmiany nr 4. Proszę bardzo, pan poseł Tadeusz Woźniak.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:
Bardzo dziękuję. Poprawka ma charakter doprecyzowujący. W pkt 1 zamiast określenia „ryzyko” wprowadzamy adekwatne w tym przypadku określenie „prawdopodobieństwo”. Ponadto dodajemy brakujące oczywiście uzupełnienie, jeśli chodzi o przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości. Zaś w pkt 3 dostosowujemy pojęcia do siatki terminologicznej Kodeksu karnego.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Dziękuję. Czy ministerstwo akceptuje poprawkę?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:
Tak jest.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Czy są jakieś inne uwagi? Nie ma. Dziękuję.
Przechodzimy do głosowania nad poprawką nr 16. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem przedmiotowej poprawki? Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Przepraszam, ktoś ma włączony mikrofon z osób, które są zdalnie. Prosiłbym, żeby go na ten moment unieruchomić. Dziękuję. Zamykam głosowanie. Proszę o wyświetlenie wyników głosowania. Głosowało 9 posłów: wszyscy głosowali za. Zatem poprawka uzyskała akceptację Komisji. Zmianę nr 4…

Legislator Łukasz Nykiel:
Nie, jeszcze nie.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Proszę bardzo, jeszcze są tutaj uwagi.

Legislator Łukasz Nykiel:
Jeszcze do zmiany nr 4, do tych przepisów…

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Pozostałości.

Legislator Łukasz Nykiel:

Tak, które nie są objęte poprawką. Pierwsza kwestia, tutaj mamy taką wątpliwość co do pkt 2, to jest art. 3 ust. 2 pkt 2 „standardy ochrony małoletnich”. Jest nawet kwestia tego, że mamy wątpliwość co do tego, że takie standardy powinny być wprowadzane. Natomiast kwestia legislacyjna, zgodnie z § 154 ust. 2 za stan techniki prawodawczej, skrót wprowadza się w przepisach ogólnych aktu normatywnego lub jego jednostki systematyzacyjnej, bo w tym przepisie tego aktu, w którym po raz pierwszy zostało użyte, skracane określenie złożone. W naszej ocenie skrót określenia „standardy ochrony małoletnich” powinien znaleźć się już tutaj w art. 3, czyli na początku ustawy. Jest on wprowadzany przez projektodawców w artykule późniejszym – to jest art. 22b. W naszej ocenie, jest to niezgodne z zasadami techniki prawodawczej. Oczywiście konsultowaliśmy ten projekt i te nasze uwagi wcześniej z ministerstwem, i tu ministerstwo będzie jednak optowało za tym, żeby pozostawić ten skrót w tym art. 22b. Natomiast musimy zwrócić uwagę, że pod względem legislacyjnym jest to dosyć dyskusyjne, powiedziałbym, i wątpliwe.

Natomiast jedną kwestię, którą wydaje mi się, mamy uzgodnioną z ministerstwem w zakresie tego pkt 2, to jest, żeby te standardy ochrony małoletnich były napisane małą literą, gdyż są to standardy, które mają być przygotowywane czy też wprowadzane przez określone podmioty, które będą wskazane w art. 22b. Nie są to tak jak chociażby krajowe plany, plany takie ogólnopolskie, krajowe jedne, tylko standardy będą wprowadzane przez określone podmioty, które są do tego zobligowane przez przepisy prawa.

Dalej w pkt 4 proponujemy konsekwentnie „osób małoletnich” zastąpić wyrazami „małoletnich” w dwóch miejscach. Tu też prosimy o upoważnienie biura przez pana przewodniczącego i przez Wysoką Komisję do naniesienia tych zmian w obrębie projektu.

Pkt 5, tutaj redakcja, „kontrola wykonywania obowiązków, o których mowa w art. 21 oraz w art. 22b.” – zbędne są te wyrazy „nałożone przepisami” oraz wyraz „ustawy”. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Panie ministrze, jaka jest wola?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Jeżeli chodzi o te wszystkie pozostałe, to oczywiście zgoda, łącznie z małymi literami „standardów ochrony małoletnich”. Natomiast optowalibyśmy, żeby pozostawić tutaj bez skracania tego określenia, ponieważ doprowadziłoby to do sytuacji, w której następujący później rozdział musiałby nosić nazwę „Standardy”, a nie „Standardy ochrony małoletnich”. Zastanawiając się nad tym, co jest istotniejsze, to sugerowalibyśmy jednak, żeby pozostawić tutaj pełne określenie, a nazwę skróconą zaproponować dalej, już właśnie w tym rozdziale. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Czyli wszystko klarowne, panie mecenasie, co do zmian?

Legislator Łukasz Nykiel:

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję. O głos poprosiła pani poseł Małgorzata Niemczyk. Proszę bardzo.

Poseł Małgorzata Niemczyk (KO) – spoza składu Komisji:

Dzień dobry, witam serdecznie państwa. Dziękuję, panie przewodniczący. Chciałabym zabrać głos w kwestii standardów. Jestem członkiem komisji sportu i od dłuższego czasu rozmawiamy wielokrotnie na komisji o coraz większych doniesieniach medialnych, ale nie tylko, które się dzieją i sportowcy doświadczają działań związanych z przemocą. Sport może poprawić dobrze dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny, ale też jest tłem do przypadków molestowania, przemocy i wykorzystywania ze względu właśnie na te relacje oparte na władzy, presji, konkurencji, ambicji, konieczności kontaktu fizycznego,

wspólnych wyjazdów, podległości i z tym wszystkim się bardzo dużo wiąże. Niestety w Polsce nie mamy do tej pory żadnych badań. Dysponujemy tylko europejskimi badaniami, które potwierdzają, że aż 19% mężczyzn i 42% kobiet sportsmenek, co praktycznie oznacza, że co druga zawodniczka zgłosiła, że wobec nich była stosowana przemoc seksualna i doświadczała tej przemocy seksualnej.

W wielu krajach w Europie są opracowane różnego rodzaju standardy ochrony dzieci, ale również i ochrony dorosłych w sporcie. Ważne jest, aby w tych standardach wiele z tych rzeczy dotyczących sportu oraz całej działalności w obszarze sportu zostało ujętych i żeby nie było tylko wychowanie, ale również cały obszar sportu, aby w ten sposób chronić nasze dzieciaki.

Chciałabym zwrócić uwagę, że konieczne jest, aby w każdej organizacji, nie tylko sportowej oczywiście, były inicjatywy prewencyjne na poziomie bardzo masowym, abyśmy przede wszystkim mogli podnieść nikłą w tej chwili świadomość społeczną. Bardzo dużo osób myli w sporcie dyscyplinę z przemocą fizyczną i te rzeczy są bardzo niezrozumiałe. Tak więc jest bardzo ważna umiejętność rozpoznawania tych wszystkich symptomów.

W porozumieniu z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę oraz z ministerstwem odbyłam w tym tygodniu dwa spotkania. Zresztą wspólnie z panią poseł Moniką Rosą opracowałyśmy takie poprawki, które bym ogólnie w tej chwili przedstawiła. Natomiast byśmy ewentualnie zgłaszali je dopiero do drugiego czytania.

W tych poprawkach m.in. należałoby zwrócić uwagę, żeby minimalne standardy były opracowywane przez poszczególnych ministrów, przez właściwych ministrów. W standardach powinno się również określić, w jaki sposób osoby, które skrzywdziły dziecko powinny zostać odsunięte. Dlatego, że sport zgłasza nam, że nie mogą odsunąć tzw. osób, które dopuściły się krzywdzenia. Powinno się to określić w jakiś sposób, nawet do czasu wyjaśnienia sprawy. Organizacje powinny zapewnić szkolenia, ale w zrozumiałym języku dla nieletnich, dla małych dzieci, które bardzo często są w sporcie, ale również dla ich opiekunów prawnych. W standardach bezpieczeństwa powinny się również znaleźć bezpieczne kanały informowania.

Powinna być osoba wspierająca, nazwiemy ją osobą wspierającą czy osobą do spraw ochrony, którą w danej organizacji powinien znać każdy członek, i powinien każdy wiedzieć, jak do niej w sposób bezpieczny może dotrzeć. Natomiast te osoby powinny być wyposażone i powinny za nimi stać agencje zarówno rządowe, jak i lokalne, które będą je wspierać i wyposażać w wiedzę. Ponieważ te osoby nie tylko będą wskazywać ofiarom ścieżkę postępowania, ale również powinny w tym momencie informować organy o nadużyciach czy przemocy, która miała miejsce. Taka organizacja powinna mieć taki system porad i system wsparcia.

W tych standardach powinien być również uwzględniony system zbierania informacji. Powinniśmy mieć rejestry, gdyż nawet próbując wyciągnąć jakiekolwiek informacje z Policji, na dzień dzisiejszy Policja nie była mi w stanie nic powiedzieć w obszarze sportu, rejestry dotyczyły tylko ogólnych informacji. Natomiast każda taka osoba w organizacji, która będzie specjalistą do spraw ochrony czy tą właśnie osobą wspierającą, powinna prowadzić takie rejestry. Rejestry nie muszą być imienne, ale powinniśmy w końcu znać skalą problemów, jaka jest w naszym kraju nie tylko w obszarze sportu, ale i w każdym obszarze, w którym się pojawiają jakiekolwiek skargi, incydenty. W momentach kontrolnych, które z pewnością wiele organizacji i instytucji będzie mogło prowadzić, mogłoby te rejestry kontrolować, jakie wsparcie i w jakiej formie zostało udzielone osobom pokrzywdzonym. Dałoby to możliwość również egzekwowania tych standardów.

Również należałoby się zastanowić, w jaki sposób niewprowadzenie standardów Unii umożliwiałoby albo ograniczałoby sięganie po środki finansowe zarówno organizowane w ramach konkursów w jednostkach samorządu terytorialnego, jak i przez różnego rodzaju fundacje czy ministerstwa.

Zastanawiam się, czy nie powinniśmy rozważyć, czy w przypadku małoletnich nie powinno się pojawić obligatoryjne zastosowanie zakazu jako środka zapobiegawczego na podstawie art. 275 k.p.k., gdy właśnie pokrzywdzonym jest małoletni.

Chciałabym jeszcze zwrócić uwagę na zatrudnienie, gdyż należałoby tutaj ujednolicić sankcje wobec oprawców na terenie Unii Europejskiej. Jeżeli wejdą nam w życie prze-

pisy, to powinniśmy dążyć do tego, żeby sankcje były zbliżone w krajach członkowskich. Katalog przestępstw powinien być poszerzony – nie powinny to być tylko przestępstwa seksualne, ale również inne przestępstwa, na przykład przemoc w rodzinie, przemoc w domu, przemoc wobec kobiet również powinny być wzięte pod uwagę. Jak również powinniśmy mieć możliwość korzystać z Europejskiego systemu przekazywania informacji z rejestrów. Nie tylko z naszych polskich rejestrów, ale również z rejestrów europejskich. Sport bardzo często zatrudnia specjalistów, którzy również są z zagranicy.

Z pewnością wdrożenia standardów innego rodzaju będą wymagały zawody sportowe, które są organizowane dla nieletnich. Zdaję sobie doskonale sprawę, że łatwiej wszelkiego rodzaju standardy będzie można wdrożyć w organizacjach, które skupiają wielu trenerów, wielu działaczy, gdzie jest wiele dyscyplin, kluby sportowe są duże i zorganizowane. Natomiast zastanawiam się, i być może, że zostawię ten temat na ten moment otwarty w dyskusji, w jaki sposób zapewnić te standardy w małych klubach, gdzie niejednokrotnie trener jest kierownikiem, organizatorem, trenem i prezesem, a czasami zatrudnia najwyżej jedną osobę do pomocy. Czy nie warto byłoby się zastanowić, czy przy takich małych organizacjach być może jakieś rady rodziców by mogły wspierać właśnie taką działalność, aby tam również takie standardy działały, a nie były tylko napisanym prawem na kartce papieru. Również zwracam uwagę, że bardzo dużo organizacji sportowych działa nie w miejscach zarejestrowania, tak więc dostęp do tych standardów powinien być również tam, gdzie te organizacje działają, a nie tylko są zarejestrowane.

Wiem, że Unia Europejska planuje w najbliższym czasie uwzględnić sport w przyszłych specjalnych badaniach Eurobarometru, poświęconym właśnie przemocy w sporcie. Martwi mnie to, że ta przemoc w sporcie jest bardzo powszechnym problemem i skutki tego są bardzo odczuwalne. Cieszę się, że w Kodeksie opiekuńczym i rodzicielskim te zmiany mają być wprowadzone. Poproszę o to, żeby w większości rzeczy, gdzie tylko to będzie możliwe, obszar sportu również wyraźnie zaznaczyć. Dziękuję bardzo za możliwość zabrania głosu.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, pani poseł za przedstawienie cennych uwag i spostrzeżeń. Wydaje mi się, że w kontekście ich wagi część powinna być rozważona pod kątem jej inkorporowania, ale to już pan minister odpowie. Proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Bardzo dziękuję. Tak, też rozmawialiśmy wczoraj z panią poseł o tym i rzeczywiście część tych uwag jest bardzo cennych, oczywiście wszystkie są bardzo cenne, ale jesteśmy w stanie uwzględnić tylko część z tych uwag, które widzimy, że na tym etapie są do wprowadzenia na poziomie ustawowym. Rozmawiałem też z panem posłem i jak rozumiem, nie będziemy w tym momencie dyskutować tych poprawek, bo nie jesteśmy jeszcze gotowi od strony legislacyjnej. Jednak właśnie w drugim czytaniu będą one zgłoszone, chociażby w zakresie dołączenia uprawiania sportu do tego zakresu, gdzie mamy obowiązek przedkładania pracodawcy informacji także o kwestii karalności. Będziemy rozszerzać – już uprzedzając tutaj fakty – poprawki w drugim czytaniu, ten zakres przestępstw również te przestępstwa związane z użyciem przemocy. Bardzo szeroko dyskutowaliśmy te kwestie z panią poseł, z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę, z Fundacją Mamy i Taty, z Fundacją Czas Wolności i społecznością Kamilka, więc to będziemy wprowadzać.

Myślę, że też wiele cennych uwag, które pani poseł przedstawiła, wymagają rzeczywiście pewnej dyskusji. Jesteśmy jak najbardziej na tę dyskusję otwarci i przy kolejnych działaniach będziemy na pewno to podejmować. Ponieważ też zdajemy sobie sprawę, że na ten moment, te sprawy, o których pani poseł mówi, będziemy starali się regulować na poziomie standardów, również na poziomie Krajowego planu przeciwdziałania przestępczości na tle seksualnym, który już jest gotowy. Tam też będzie obowiązek standardów i również przyszły plan strategia przeciwdziałania przedsiębiorczości, przepraszam, przemocy wobec dzieci, jeżeli zostanie to zaakceptowane, również proponowane na strategię w tej ustawie – ona też będzie to obejmować.

Jednak, tak jak pani poseł słusznie wskazuje, pewne kwestie powinny być uregulowane maksymalnie na poziomie ustawowym, żeby rzeczywiście stworzyć ten obowiązek, który będzie mógł być też odpowiednio egzekwowany. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Zatem zmiana nr 4. Jeszcze pan…

Legislator Łukasz Nykiel:

Zmiana nr 4, to nie.

Poseł Małgorzata Niemczyk (KO) – spoza składu Komisji:

Dziękuję, właśnie chciałam podziękować.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękujemy, pani poseł.

Zatem zmianę nr 4 mamy rozpatrzoną.

Przechodzimy do zmiany nr 5. Tutaj otrzymałem sygnał, że przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy chcieliby zabrać głos w dyskusji.

Wydaje mi się, że pani. Panie mecenasie, chyba że pan w pierwszej kolejności chce się zgłosić.

Legislator Łukasz Nykiel:

Nie. Proszę bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Proszę bardzo, inspekcja pracy.

Wicedyrektor Departamentu Prawnego Głównego Inspektoratu Pracy Anita Gwarek:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Anita Gwarek, Departament Prawny Głównego Inspektoratu Pracy. Szanowni państwo, pkt 5 art. 7 dotyczy zmiany w art. 21 ust. 1, która nakłada na pracodawcę – właściwie dzisiaj już mamy taką regulację – obowiązek dotyczący uzyskania informacji, czy dane osoby, z którymi ma być nawiązany stosunek pracy, znajdują się w odpowiednich rejestrach wskazanych w tym przepisie. Chodzi oczywiście o sytuację, kiedy stosunek pracy – tak przynajmniej odczytujemy ten przepis, chociaż mogą pojawić się wątpliwości – związany jest właśnie z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem czy leczeniem małoletnich lub ich opieką.

W tym zakresie Państwowa Inspekcja Pracy miałaby być zaangażowana w realizację tego obowiązku przez pracodawcę. Wprawdzie inspekcja pracy jest organem nadzoru i kontroli nad przestrzeganiem przepisów Prawa pracy, natomiast jest to tak ważny cel tej ustawy, że to wsparcie działań właśnie zmierzających do ochrony małoletnich również przez organ, jakim jest Państwowa Inspekcja Pracy ma bardzo ważne znaczenie. W związku z tym przepisem mielibyśmy propozycję – o czym też wstępnie rozmawialiśmy z ministerstwem – aby inspektor pracy tak naprawdę mógł we właściwy sposób skontrolować, sprawdzić czy pracodawca wywiązuje się z tego obowiązku uzyskania informacji z odpowiedniego rejestru. Analizując też przepisy dotyczące rejestrów, uważamy, że w tej regulacji powinien znaleźć się przepis, z którego będzie wynikało, że pracodawca jest zobowiązany posiadać wydruk z tych rejestrów, który powinien się znaleźć w aktach osobowych pracownika. Dlatego, że inspektor pracy będzie tak naprawdę sprawdzał nie tylko sam fakt uzyskania takiej informacji, ale uzyskania tej informacji przed nawiązaniem stosunku pracy.

W związku z tą zmianą, od razu odniosę się, ponieważ właśnie kolejny przepis 22^{r}, on jest ściśle związany z tym przepisem. W naszej ocenie ten przepis wymaga przebudowania w taki sposób, aby jednoznacznie z niego wynikało, jaki jest zakres zadań Państwowej Inspekcji Pracy. Innymi słowy, aby wynikało, że jest ona uprawniona do przeprowadzenia kontroli wykonywania przez pracodawcę właśnie tego obowiązku wynikającego z art. 21 ust. 1. Czyli kontroli sprawdzenia, czy pracodawca uzyskał odpowiednią informację z rejestru, w stosunku do takiej osoby, z którą ma być nawiązany stosunek pracy, i konsekwencje, właściwie wskazanie działań, jakie powinien podjąć inspektor pracy, który stwierdzi nieprawidłowość w tym zakresie – działanie polegające na zawiadomieniu Poli-

cji lub prokuratora. Tutaj też prosimy o zmianę taką dostosowującą, doprecyzowującą, żeby nie było wątpliwości co do zakresu działania inspekcji pracy.

Również to, co wspomniał już pan minister, wymagane jest skreślenie. Nie ma potrzeby, aby dokonywać zmian w ustawie o Państwowej Inspekcji Pracy, więc to, co powiedział pan minister, że poprawka zostanie zgłoszona w drugim czytaniu odnośnie do zmiany art. 8. On pewnie będzie miał inną numerację, w związku z uwagą Biura Legislacyjnego Sejmu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję pani dyrektor za przedstawienie stanowiska. Co do zmiany nr 5, proszę bardzo, pan mecenas Nykiel.

Legislator Łukasz Nykiel:

Tutaj, szanowny panie przewodniczący, chciałem też potwierdzić słowa pana ministra, że współpracowaliśmy przed posiedzeniem Komisji, próbując redakcyjnie poprawić przepisy w zakresie art. 21 ustawy. Na tę chwilę jeszcze nie jesteśmy gotowi, żeby przedstawić taki finalny produkt. W związku z tym nie będziemy zgłaszać w tej chwili takich, powiedziałbym, punktowych zmian redakcyjno-legislacyjnych do zmiany nr 5, a te poprawki redakcyjne zostaną umieszczone w poprawkach z drugiego czytania, to znaczy zostaną tam implementowane do tych rozwiązań, które zaproponuje ministerstwo.

My uwag do zmiany nr 5 nie zgłaszamy.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Dziękuję. Proszę bardzo pan minister.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Chciałbym zapewnić Państwową Inspekcję Pracy, że ta kwestia utrwalania w formie druku oczywiście będzie uwzględniona. Ten przepis będzie brzmiał: „Informację utrwala się w formie wydruku z rejestru i załącza do akt osobowych pracownika lub dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności". Także art. 22r zostanie tak sformułowany, żeby uczynić zadość tym uwagom Państwowej Inspekcji Pracy i tym samym z artykułu zostanie wyłączona Państwowa Inspekcja Pracy do osobnego ustępu.

Z tego miejsca chciałbym bardzo serdecznie Państwowej Inspekcji Pracy podziękować za to, że podjęła się tego obowiązku, który, rozumiemy, nie jest w zakresie zasadniczej działalności inspekcji, ale na pewno będzie to bardzo ważne.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Na pewno akcesoryjnej obecnie. Dobrze. Zatem zmianę nr 5 w tym momencie rozpatrzyliśmy.

Przechodzimy do zmiany nr 6. Moja propozycja jest taka, żebyśmy chyba rozdziałami rozpatrywali. panie mecenasie z Biura Legislacyjnego, jak sobie to wyobrażamy?

Legislator Łukasz Nykiel:

Panie przewodniczący, po pierwsze, tutaj, mielibyśmy taką uwagę generalną…

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

To może właśnie przedstawcie państwo.

Legislator Łukasz Nykiel:

Tak. Może generalną uwagę taką, bo proszę zwrócić uwagę, że projekt z druku zawiera dwie zmiany nr 6. Zmiana nr 6, „po rozdziale 4 dodaje się rozdziały od 4a do 4e. Jak również zmianę nr 6, „w art. 23 ust. 2 otrzymuje brzmienie". Pierwsza nasza uwaga jest taka, żeby ta druga zmiana nr 6 dotycząca art. 23 otrzymała tutaj chronologicznie i to będzie zmiana nr 7. Zmiana nr 8, to będzie: „po art. 23 dodaje się art. 23a i art. 23b". Zmiana nr 9, „po art. 24 dodaje się art. 24a".

Jeśli chodzi o zmianę nr 6, „po rozdziale 4 dodaje się rozdziały 4a do 4e, to tu też chciałbym zwrócić uwagę, że przed posiedzeniem Komisji konsultowaliśmy poprawki do zmiany nr 6, do wszystkich rozdziałów, które się znajdują w tej zmianie. Natomiast na tę chwilę jesteśmy gotowi przedstawić poprawki do rozdziału 4a oraz rozdziału 4b. Tutaj te poprawki pewnie będą zgłaszane przez pana posła. My w zakresie tych rozdzia-

łów 4a i 4b poza poprawkami pana posła będziemy mieli uwagi redakcyjne, które zgłoszę po przegłosowaniu tej poprawki.

Natomiast w zakresie rozdziałów 4c, 4d i 4e, tutaj będzie przygotowana taka kompleksowa poprawka w drugim czytaniu przez ministerstwo, pewnie w uzgodnieniu z posłami, czy raczej przez posłów w uzgodnieniu z ministrem sprawiedliwości. W ramach tej poprawki w drugim czytaniu wszystkie uwagi redakcyjne Biura Legislacyjnego zostaną uwzględnione, więc my co do tych rozdziałów 4c, 4d, 4e nie będziemy na tym etapie zgłaszać uwag.

Podobnie zresztą w zakresie przepisów karnych, bo te przepisy karne też będą przedmiotem poprawek w drugim czytaniu. Ponieważ, jak rozumiem, na tym etapie one nie będą tutaj zgłaszane. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie mecenasie, za przedstawienie stanowiska.

Czy pan poseł w tej sprawie chce zgłaszać poprawki, tak? Czy chcecie to państwo w sposób kompleksowy…

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Część tak.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobra, OK. Proszę bardzo.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Chcemy złożyć jeszcze jedną poprawkę, nad pozostałymi będziemy jeszcze pracować i zgłosimy przy drugim czytaniu.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Natomiast poprawka w zakresie dodawanego rozdziału 4a ma charakter doprecyzowujący, a jej celem jest jednoznaczne określenie, jakie okoliczności ma obowiązek ustalić sąd w drodze opinii biegłych podczas rozpoznawania sprawy karnej o przestępstwa wymienione w art. 197 do 200b Kodeksu karnego oraz 202 Kodeksu karnego popełnione na szkodę osoby małoletniej.

W art. 22a wskazujemy, że zadaniem biegłych jest ocena stopnia prawdopodobieństwa ponownego popełnienia przez oskarżonego wyżej wymienionego przestępstwa. Będzie się to wiązało z koniecznością ustalenia czy u oskarżonego występują zaburzenia psychiczne. Większość sprawców przestępstw seksualnych cierpi na zaburzenia psychiczne, najczęściej zaburzenia osobowości, parafilie i problemy spowodowane używaniem substancji, psychozy, zaburzenia afektywne, zaburzenia neurotyczne, organiczne i upośledzenie umysłowe. Klinicyści muszą rozumieć znaczenie zaburzeń psychicznych u osób popełniających przestępstwa seksualne i uwzględniać czynniki z nimi niezwiązane podczas wykonywania oceny ryzyka i prób jego ograniczenia.

Jednocześnie uwzględniając uwagi Rzecznika Praw Dziecka, proponujemy dodać przepis obligujący sąd do oceny prawdopodobieństwa ponownego popełnienia przestępstwa, także przez oskarżonego, który dopuścił się na szkodę małoletniego przestępstwa z art. 148 Kodeksu karnego w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych.

Zaś poprawki w rozdziale 4b mają charakter systematyzujący i doprecyzowujący. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Czyli zgłaszamy poprawki, jakby w tej poprawce nr 17, tak? Zmiana w art. 7 pkt 6.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Pkt 6, tak

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. I zmiana tutaj będzie co do tytułu, co do art. 22a i już później co do art. 22b w ust. 1, tak?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:
22c też.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Dobrze. I tyle, tak? 22c też, tak?

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:
Tak i 22c.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Dobra.

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:
22b i c też.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Dobrze. W tej sytuacji czy są jakieś uwagi? Proszę bardzo pan i później kuratorzy.

Przewodniczący Stowarzyszenia „Szczęśliwe Dziecko" Przemysław Piotr Koziński:
Chciałem tutaj zwrócić uwagę, czy nie powinna tu być kwestia techniczna, redakcyjna co do poprawki dotyczącej po konsultacji z Rzecznikiem Praw Dziecka, czyli czynu z art. 148. Nie ma, bo art. 148 Kodeksu karnego ma również paragrafy. Czy tam redakcyjnie nie powinny zostać też dopisane paragrafy? Tak poddaję to pod dyskusję.

Inna kwestia merytoryczna, czy tam nie powinno być również w takim razie usiłowanie popełnienia tego czynu, czy sprawca i pomocnictwo przy tym czynie? Na przykład, jeżeli się powołujemy na tej Komisji chociażby na Kamilka, to przypominam, że matka Kamilka ma postawiony zarzut pomocnictwa przy tym czynie. Dlatego postulowałbym, żeby również pomocnictwo przy tym czynie było też objęte w tym przepisie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Bardzo panu dziękuję. Czy ewentualnie ministerstwo chciałoby się ustosunkować? Proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:
Poproszę panią prokurator.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Proszę bardzo, pani prokurator.

Główny specjalista w Departamencie Legislacyjnym Prawa Karnego Ministerstwa Sprawiedliwości Beata Wiraszka-Bereza:
Szanowni państwo, pozwolę sobie nie zgodzić się z przedmówcą. Uważam, że nie ma potrzeby doprecyzowywania kwestii związanych z usiłowaniem, gdyż pojęcie w sprawie o przestępstwo z art. 148 Kodeksu karnego jest to pojęcie bardzo ogólne, obejmuje także formy stadialne, zjawiskowe i jest pewnym takim zbiorem możliwych dopuszczalnych kwalifikacji. Wszak usiłowanie zabójstwa kwalifikuje się w sposób następujący: art. 11, art. 13 § 1 w związku z art. 148, usiłowanie przestępstwa zabójstwa, więc nie ma potrzeby tutaj dokonywania takiego rozbicia na poszczególne formy stadialne i zjawiskowe, gdyż to zamyka się w ogólnym pojęciu w sprawie o przestępstwo z art. 148.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Bardzo dziękuję pani prokurator. Proszę bardzo przedstawiciela kuratorów. Chyba znowu jakiś problem techniczny. Sabotażyści działają najwyraźniej w radzie kuratorów. Damy jeszcze szansę sekundową. Niestety, ale być może jeszcze się uda później.

Zatem przechodzimy do głosowania poprawki nr 17, która dotyczy rozdziału 4a, czyli tak, dotyczy zmiany w art. 22a, w art. 22b w ust. 1 oraz art. 22c. Tak?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:
Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):
Dobrze.

Zatem głosujemy pakiet poprawek zgłoszonych przez pana posła Tadeusza Woźniaka. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem przedmiotowych poprawek? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Proszę o wyświetlenie wyników głosowania. Głosowało 8 posłów: za – 7, nikt nie był przeciw, 1 osoba się wstrzymała. Zatem poprawka o oznaczeniu nr 17 uzyskała akceptację.

Co do jeszcze pozostałych uwag, wiem, że pan mecenas jednak jeszcze do rozdziału 4a i 4b, tak? Proszę bardzo.

Legislator Łukasz Nykiel:

Dokładnie. Pierwsza rzecz, polecenie nowelizacyjne „po rozdziale 4 dodaje się rozdziały 4a do 4e w brzmieniu". Jest to pierwsza uwaga.

Druga, do art. 22c do ust. 1 do pkt 2, który nie był objęty poprawką, tu propozycja redakcyjna: „z zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem placówki lub organizatora, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich".

Jeszcze 22c ust. 2 „wprowadzenie do wyliczenia", tutaj propozycja redakcyjna „w standardach wprowadzanych w placówce lub miejscu prowadzonej działalności, o których mowa w art. 22b należy określić także:", taką propozycję redakcyjną.

W pkt 2, „zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internet" tak byśmy proponowali.

W pozostałym zakresie, tak jak mówiłem, w zakresie rozdziału 4c, 4d, 4e przygotujemy poprawki w uzgodnieniu z ministerstwem i zostaną one umieszczone w tych poprawkach, które będą zgłoszone w drugim czytaniu. Na tym etapie nie będziemy zgłaszać punktowych uwag do tych rozdziałów, bo tutaj nie miałoby to większego sensu, biorąc pod uwagę ekonomikę postępowania i tak te artykuły będą zmienione w drugim czytaniu. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Czy ministerstwo aprobuje i nie neguje?

Podsekretarz stanu w MS Marcin Romanowski:

Aprobuje i nie neguje. Bardzo dziękujemy.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Bardzo dziękuję. Zatem mamy w tej sytuacji, można powiedzieć, całą zmianę nr 6 rozpatrzoną.

Przechodzimy do art. 7 i pkt. 6. Tak?

Legislator Łukasz Nykiel:

Znaczy, tutaj jak sugerowałem na początku, ten pkt 6, art. 23 ust. 2 powinien mieć brzmienie, że to jest jednak pkt 7, bo tu w druku był ten błąd.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze, czyli pkt 7 i analogicznie będą kolejne.

Legislator Łukasz Nykiel:

Tak 8 i 9, czyli mamy dziewięć zmian. Do tej zmiany nr 7, czyli art. 23 ust. 2, my tutaj też wstrzymamy się w tej chwili ze zgłaszaniem uwag redakcyjnych, bo mamy sygnał ze strony ministerstwa, że będzie poprawka merytoryczna, która będzie zmieniała tę zmianę nr 7, więc my przygotujemy też zmiany redakcyjne. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Czy pan poseł w tym momencie zgłasza poprawkę?

Poseł Tadeusz Woźniak (PiS) – spoza składu Komisji:

Nie.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Dziękuję. Zatem zmiana nr 7 została rozpatrzona.

Przechodzimy do zmiany nr 8.

Legislator Łukasz Nykiel:

Nie ma uwag.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję. Zmiana nr 8 została rozpatrzona.

Zmiana nr 9.

Legislator Łukasz Nykiel:

Nie ma uwag.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dziękuję. Zmiana nr 9 została rozpatrzona.

Przechodzimy do art. 8. Proszę bardzo.

Legislator Łukasz Nykiel:

Zasygnalizuję tylko, to co już jak gdyby było powiedziane, że ten art. 8 o Państwowej Inspekcji Pracy ma być skreślony w drugim czytaniu. My nie będziemy tutaj zgłaszać też uwag, bo nie będzie to miało kompletnie sensu, skoro ten artykuł będzie w drugim czytaniu skreślony. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Sak (PiS):

Dobrze. Dziękuję. Zatem art. 8 został rozpatrzony.

Art. 9. Dziękuję. Został rozpatrzony.

Art. 10. Dziękuję. Został rozpatrzony.

Szanowni państwo, w tej sytuacji przechodzimy do rozpatrzenia całości projektu. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem całości projektu? Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Proszę o wyświetlenie wyników głosowania. Głosowało 10 posłów: wszyscy głosowali za. Zatem projekt uzyskał pozytywną opinię Komisji.

Pozostaje kwestia wyboru posła sprawozdawcy. Dotychczas posłem sprawozdawcą był poseł Grzegorz Lorek. W tej sytuacji proponuję swoją osobę, żebym kontynuował to postępowanie przed dalszymi pracami legislacyjnymi. Nie ma głosu sprzeciwu. Dziękuję za wybór. Postaram się sprostać państwa zaufaniu. Dziękuję serdecznie.

W tej sytuacji wyczerpaliśmy dzisiejszy porządek obrad. Dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie. Życzę dobrego popołudnia.